

J A A R V E R S L A G

] Werkingsverslag 2006 [
] Werkingsplan 2007 [

Raas Van Gaverestraat 67A • B-9000 Gent
Tel. +32(0)9/232 47 35 • Fax +32(0)9/232 47 50
info@vbjk.be • www.vbjk.be

INHOUD

WERKINGSVERSLAG 2006

VOORWOORD	7
ORGANISATIESTRUCTUUR	9
1. OVERZICHT VAN DE VERKOOP EN VERSPREIDING VAN DE TRAININGSMATERIALEN.....	11
Verkoop video's /dvd's.....	11
Verkoop boeken en trainingsmaterialen.....	12
Het documentatiecentrum.....	14
Website VBJK	15
2. ADVIESVERLENING	16
Sectoroverleg Kinderopvang Kind en Gezin	16
Expertengroep Kind en Gezin	16
Andere adviesgroepen.....	16
3. HET OP EEN WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE MANIER OPZETTEN VAN PROJECTEN EN AANLEVEREN VAN DIDACTISCH MATERIAAL	17
3.1 Over kinderopvang	17
Studiedag: Dromen tonen, Inspiratie en creatieve processen bij jonge kinderen. KIDDO-dag voor begeleiders: Creativiteit, kunst, cultuur en documenteren	17
Studiedag: Sociale functie binnen de nieuwe centra voor kinderopvang	18
Europese rondetafelgesprekken.....	18
Uitgave: Engelstalige publicatie over de geschiedenis van de kinderopvang in België	19
Kunst-Zinnige kinderopvang.....	19
Nieuw project: Zig-Zag. Een netwerk aan informatie voor kinderen, volwassenen en omgeving.	20
Beeldmateriaal ter ondersteuning van het lokaal overleg Kinderopvang mee helpen ontwikkelen.....	21
Stimuleren van de taalontwikkeling van anderstalige kinderen.....	21
3.2 Over het omgaan met diversiteit.....	22
Uitwerken en concretiseren van het voorliggende kwaliteitskader voor de buurtgerichte kinderopvang	22
Europees netwerk voor mannen in de kinderopvang	23
Kinderopvang en inburgering.....	23
Betrekken van vaders bij de werking van de kinderopvangvoorzieningen: de Brochure in de reeks handleidingen voor verantwoordelijken ' Ouderparticipatie ook voor Vaders'	25
Brochure in de reeks handleiding voor verantwoordelijken Kinderopvang: Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften'	25
Toeleiding van maatschappelijk kwetsbare ouders naar de kinderopvang: de film Childcare Stories.....	26
DECET-netwerk verder uitbreiden en verdiepen	27
4. EEN KWALITEITSVOL PEDAGOGISCH TIJDSCHRIFT VOOR DE KINDEROPVANG	28
KIDDO, het Pedagogisch Tijdschrift voor de kinderopvang.....	28
Children in Europe / Kinderen in Europa.....	28
5. ONDERWIJS EN OPLEIDING	29
Opleiding Begeleider Kinderopvang ondersteunen: de onderwijsconferentie 'Kinderopvang een job voor de toekomst'	29

De competentievereisten van de zelfstandige sector	29
De sociale functie van kinderopvang integreren in het vormings-, opleidings- en bijscholingsaanbod	30
Erkennen verworven competenties.....	30
Uitgeven van een handleiding VTO-beleid.....	31
Didactisch materiaal voor de Buitenschoolse Kinderopvang	31
Een eigentijds opleidingsinstrument voor onthaalouders	31
Kinderopvang in het Hoger Onderwijs.....	32
Kinderopvang in het Universitair Onderwijs	32
Europese vorming "Omgaan met diversiteit"	32
6. ONDERZOEK	33
Uitbouwen onderzoeksluik.....	33
Europees onderzoek naar kwaliteitscriteria inzake omgaan met diversiteit	34
Europees onderzoek: Een internationaal perspectief op professionaliteit in de kinderopvang in Vlaanderen.....	35
7. PUBLICATIES VAN VBJK-MEDEWERKERS	36
Film	36
Brochures	36
Wetenschappelijke artikelen.....	36
Artikelen	37
Artikelen in KIDDO.....	37
Key notes en lezingen op studiedagen en congressen.....	38
Workshops en debatten.....	39
Trainingen, lessen aan studenten	40
Advies	40
Medewerking aan mediaproducties.....	40
Thesis en stagebegeleiding.....	40
Organiseren van buitenlandse studiebezoeken aan Vlaamse kinderopvangvoorzieningen	41
Bijwonen conferenties en studiedagen.....	41
Internationale redactievergaderingen kiddo en kinderen in europa	42
8. FINANCIËEL VERSLAG.....	43
8.1 Balans.....	43
8.2 Resultatenrekening.....	44
8.3 Saldo 31 december 2006	48
8.4 Jaarrekening.....	49
8.5 Verslag van de bedrijfsrevisor	62
BIJLAGE 1: STOP, Steunpunt en Trainingscentrum OPvoeding.....	67
BIJLAGE 2 Decet Evaluation report Barcelona Seminar 2006	69

WERKINGSPLAN 2007

1.	ADVIESVERLENING	95
	Expertengroep opleidingen Kind en Gezin	95
	Andere adviesgroepen.....	95
2.	HET OP EEN WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE MANIER OPZETTEN VAN PROJECTEN EN AANLEVEREN VAN DIDACTISCH MATERIAAL	96
2.1	Over kinderopvang: conferenties en studiedagen.....	96
	KIDDO-dag voor begeleiders: 'Talen'	96
	Studiedag: de vernieuwing in de kinderopvang: centra voor kinderopvang	96
	Europese ronde tafelgesprekken.....	97
	Europese DECET Conferentie "Omgaan met diversiteit".....	97
	Europese Conferentie van Kind en Gezin voor beleidsmakers in 2008 voorbereiden	98
2.2	Over kinderopvang: publicaties	98
	Kunst-Zinnige kinderopvang.....	98
	Beeldmateriaal ter ondersteuning van het lokaal overleg Kinderopvang mee helpen ontwikkelen.....	99
	Stimuleren van de taalontwikkeling van anderstalige kinderen.....	99
2.3	Over het omgaan met diversiteit.....	100
	Uitwerken en concretiseren van het voorliggende kwaliteitskader voor de buurtgerichte kinderopvang	100
	Mannen in de kinderopvang	100
	Betrekken van vaders bij de werking van de kinderopvangvoorzieningen.....	101
	Project Sociaal Beleid Kinderopvang	101
	Toeleiding van maatschappelijk kwetsbare ouders naar de kinderopvang: de verspreiding van de film 'Childcare Stories'.	102
	DECET-netwerk verder uitbreiden en verdiepen.....	102
2.4	Over opvoeden.....	103
	Project Opvoeden in Brussel	103
3.	EEN KWALITEITSVOL PEDAGOGISCH TIJDSCHRIFT VOOR DE KINDEROPVANG	104
	KIDDO, het Pedagogisch Tijdschrift voor de kinderopvang.....	104
	Children in Europe / Kinderen in Europa.....	104
4.	ONDERWIJS EN OPLEIDING	105
	Opleiding Begeleider Kinderopvang ondersteunen.....	105
	De competentievereisten van de zelfstandige sector	105
	De sociale functie van kinderopvang integreren in het vormings-, opleidings- en bijscholingsaanbod	106
	Erkennen verworven competenties.....	106
	Didactisch materiaal voor de Buitenschoolse Kinderopvang	107
	Een eigentijds opleidingsinstrument voor onthaalouders	107
	Kinderopvang in het Hoger Onderwijs.....	108
	Kinderopvang in het Universitair Onderwijs	108
5.	ONDERZOEK	109
	Europees onderzoek naar kwaliteitscriteria inzake omgaan met diversiteit	109
	Europees onderzoek: Een internationaal perspectief op professionaliteit in de kinderopvang in Vlaanderen.....	109

6.	BEGROTING 2007	111
6.1	Begroting Partnerschap Kind en Gezin – VBJK	111
6.2	Begroting STOP-project	113
6.3	Begroting Sociaal Beleid Kinderopvang	114
6.4	Begroting EQUAL-project ecce ama! (juni 2005 – april 2008)	115

] Werkingsverslag 2006 [

Expertisecentrum voor Opvoeding & Kinderopvang

VBJK is partner van Kind & Gezin

VOORWOORD

Het voorbije jaar kondigde zich aan als een moeilijk jaar. Michel Vandenbroeck die van bij het begin één van de drijvende krachten van het VBJK was, zou na exact twintig jaar gedreven inzet in februari het centrum verlaten. Zijn opvolging leek aanvankelijk een onmogelijk zaak. Hoe kon iemand met de ervaring en de intellectuele bagage van Michel ooit vervangen worden? Het vertrek van Michel zou in het voorjaar van 2006 aanleiding geven tot een grondige reflectie over de werking en de interne taakverdeling binnen het expertisecentrum. De relatie met de vakgroep Sociale Agogiek waarin Michel als onderzoeker en lesgever een belangrijke rol ging spelen werd herdacht. Binnen het VBJK gaf dit alles aanleiding tot nieuwe functieomschrijvingen van de personeelsleden, waarbij het accent gelegd werd op het aanmaken van materialen. De periode februari- mei bracht nog een aantal andere personeelsproblemen met zich mee, maar met de komst van Sandra Van der Mespel en enkele maanden later Herwig Deweerdt kreeg het centrum een nieuw elan. Het vernieuwde team werd tenslotte nog aangevuld met een redacteur in de persoon van Benedikte Van Eeghem die begin 2007 aan de slag ging.

Alhoewel de resultaten van het voorbije werkjaar overtuigend zijn, heeft de personeelsswissel ervoor gezorgd dat twee projecten niet gerealiseerd werden. Vanaf het najaar draaide het 'nieuwe' VBJK opnieuw op volle toeren.

Het ECCE AMA project begon in 2006 zijn eerste vruchten af te werpen. Het meest belangrijke product dat gerealiseerd werd, was de film *Childcare Stories*. VBJK waagde zich met deze film over de centra voor Kinderopvang opnieuw aan een meertalige versie (Nederlands, Engels, Duits, Frans). De film werd in binnen- en buitenland goed onthaald en er werd reeds een begin gemaakt met de verspreiding. Daarnaast produceerde VBJK twee brochures: 'Bruggen Bouwen' en 'Ouderparticipatie ook voor Vaders'. Met *Bruggen Bouwen* een uitgave over een project van de VGC, over kinderopvang voor nieuwkomers ging VBJK verder in zijn pogingen om de kinderopvang voor iedereen toegankelijk te maken. Met het *Vaderinstrument* ('Ouderparticipatie, ook voor vaders') werd opnieuw een project opgezet om de gendersegregatie in de kinderopvang te doorbreken.

Daarnaast werden binnen het ECCE AMA- project de eerste e-learningmodules uitgetest. Het enthousiasme van de onthaalouders bleek uit de evaluaties van dit project die door de vakgroep werden gedaan. Het tijdschrift *KIDDO* kreeg een nieuwe 'look'; het werd nog kleuriger en *Kinderen in Europa* werd voor het eerst als zelfstandig blad door VBJK uitgegeven. ECCE AMA is echter meer dan een project, het is vooral een vruchtbare samenwerking tussen VBJK en kinderopvangorganisaties, die gezamenlijk op zoek gaan naar vernieuwende manieren van werken.

Tot slot is het afgelopen jaar gekenmerkt door een intense samenwerking met de afdeling Kinderopvang van Kind en Gezin. Er was de geslaagde samenwerking in het organiseren van de Onderwijsconferentie en de Ronde Tafelconferentie over *Integrated services* (CKO's) in november.

Jan Peeters
coördinator

ORGANISATIESTRUCTUUR

ALGEMENE VERGADERING

mevr. Heremans
mevr. Piette
mevr. Van Herreweghe
de heer Verdonck
+ de leden van de Raad van Bestuur

Vlaams Welzijnsverbond
POI De Duizendpoot
DOG Berlare
Dienst Kinderopvang, Stad Gent

RAAD VAN BESTUUR

Leden: Prof. Baekelmans, voorzitter
mevr. Cloet
prof. De Bie
mevr. De Caigny

mevr. Depreitere

mevr. Brumagne
mevr. Lobijn
mevr. Vanden Broucke
mevr. Van den brande
de heer Van Esch
mevr. Mees
prof. Vandemeulebroecke L.
de heer Vandenbroeck
de heer Verbeke, penningmeester
kinderdagverblijven

expert
Vlaams Welzijnsverbond
Universiteit Gent
Vlaamse Werkgroep Diensten voor
Opvanggezinnen
Vlaamse Vereniging van Particuliere
Kinderopvang
Landelijke Kinderopvang
Vereniging Vlaamse Steden en Gemeenten
Vlaams Welzijnsverbond
Vlaams Welzijnsverbond
Pluralistisch Platform Jeugdwerk
Stad Antwerpen – Lerende Stad
Katholieke Universiteit Leuven
Universiteit Gent
Gemeentelijke & stedelijke

WAARNEMERS

de heer Peeters
mevr. Keersmaekers
mevr. Cooreman

vertegenwoordiger van de staf VBJK
vertegenwoordiger van Kind & Gezin
vertegenwoordiger van Kind & Gezin

PERSONEEL

VASTE STAF:

Peeters Jan (voltijds)

Taak: wetenschappelijk medewerker –
coördinator

Vandenbroeck Michel (halftijds tot 31 januari 06)

Taak: wetenschappelijk medewerker

Van der Mespel Sandra (vanaf 15 mei 06)

Taak: educatief medewerker

Vervaeke Veerle (1 dag/wk)

Taak: educatief medewerker

Boudry Caroline (5 dagen/wk)

Taak: educatief medewerker

Claesen Renilde (3,5 dag/wk)

Taak: educatief medewerker

Bruggeman Mieke (halftijds)

Taak: educatief medewerker

(ouderschapsverlof vanaf 10/10/05)

Thyssen Inneke (halftijds tot 15/9/06)	Taak: educatief medewerker
Vervanging Mieke Bruggeman	
Deweerd Herwig (halftijds)(vanaf 1/9/06)	Taak: educatief medewerker
Vervanging Mieke Bruggeman	
Flynn Arion (halftijds) (van 1/5/06 tot 30/06/06)	Taak: administratief medewerker
De Vos Jan (4 dagen/wk)	Taak: administratief medewerker
Willaert Veroniek (4,5 dagen/wk)	Taak: administratief medewerker
De Boeck Carla (2,5 dagen/wk)	Taak: administratief medewerker

PROJECTEN:

1. Onderzoek

Michel Vandenbroeck (2.5 dagen/wk)
tot 31 januari 06

Universiteit Gent, gefinancierd door Van
Leer Foundation

2. STOP

De Mey Wim (70%)
Merlevede Els (halftijds)
Winters Suzy (80%) zwangerschapsverlof
Cappelle Lien (80%) vervanging Winters
Messiaen Vera (voltijds)
gedetacheerd onderwijs

Taak: educatief medewerker
Taak: trainer
Taak: trainer
Taak: trainer
Taak: trainer

3. Inburgeringsproject

Vervaet Veerle (2,5 dagen)
Boudry Caroline (2,5 dagen)

Taak: educatief medewerker
Taak: educatief medewerker

4. ESF-EQUAL: ECCE AMA

Peeters Jan
Claesen Renilde
Vervaet Veerle
De Vos Jan

Van der Mespel Sandra
Vandenbroeck Michel
Boudry Caroline
Willaert Veroniek

1. OVERZICHT VAN DE VERKOOP EN VERSPREIDING VAN DE TRAININGSMATERIALEN

Het VBJK verspreidde in 2006 **3227** didactische producten (boeken, brochures, video's' en DVD's. Dit is een beter resultaat dan in 2005: 2316 Het aantal KIDDO abonnementen in Vlaanderen daalde opnieuw van 1786 naar 1681.

KIDDO-abonnementen, boeken, video's, DVD's en brochures zijn samen goed voor een verspreiding van **7145** eenheden, dit is bijna duizend meer dan in 2005: 6195. De verkoop van boeken in Nederland blijft goed lopen: 1102 tegenover 880 exemplaren in 2005.

De zeer goede cijfers wat betreft verspreiding van didactische materialen zijn enerzijds toe te schrijven aan het vrij ruim aanbod aan vooral boeken en films dat we afgelopen jaar konden aanbieden. Het is opvallend dat ook de boeken die al een tijd geleden werden uitgegeven bij SWP het nog steeds goed doen in de verkoop. Daarnaast zorgden de financiële ondersteuning van Equal-ESF en de Bernard van Leer Foundation ervoor dat we een groot aantal (meer dan 700) exemplaren van de film Childcare Stories en de Vaderbrochure gratis konden verspreiden aan een geïnteresseerd publiek.

Minder goed nieuws is de terugloop van het aantal KIDDO-abonnees in Vlaanderen. De ernstige inspanning die de uitgeverij SWP deed met een nieuwe lay-out en een campagne begin 2006 heeft blijkbaar alleen in Nederland een effect gehad, in Nederland steeg het aantal abonnees met 144 terwijl het in Vlaanderen daalde met 105. Het zal dus nodig zijn om in 2007 een gerichte campagne in Vlaanderen op te zetten om de terugloop van de abonnees met bijna 200 in twee jaar tijd om te buigen.

Verkoop video's /dvd's

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gepeuter in beeld	18	12	27	22	13	4	-
How good it is to be you	9	11	8	36	1	-	-
Het beste van jezelf	3	7	8	6	1	-	-
Adoptie, doodgewoon anders	5	3	2	-	-	-	-
Respect voor diversiteit	22	11	23	9	1	-	-
Samen met een boek	38	6	21	-	65	7	-
Creatief omgaan met kwaliteit	59	15	25	20	62	90	-
Opvangouders pedagogiek	-	7	47	13	5	5	-
A man without culture...	-	-	53	13	3	8	-
Wiegelied voor Hamza (VBJK)				39	46	8	3
Wiegelied voor Hamza (NL)				61	5	-	-
dvd Wiegelied voor Hamza					494	166	34
dvd Childcare Stories							512+
							472*
Totaal	155	73	214	219	696	288	1021

* gratis exemplaren

Verkoop boeken en trainingsmaterialen

Verkoop in België:

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Publicaties							
Kinderopvang thuis	206	204	138	162	155	151	134
Kinderopvang in groep	33	42	186	34	39	34	32
Kind aan huis	248	175	156	121	124	-	-
Gepeuter (België)	51	33	38	43	74	119	118
De school is uit	284	282	245	185	188	20	-
Respect voor diversiteit	28	17	15	16	17	10	6
Ouderparticipatie	-	-	-	-	-	-	-
Blik van de Yeti	98	69	128	24	34	15	103
Preventie antisociaal gedrag	15	32	16	16	52	9	12
Spiegeltje, spiegeltje	-	105	107	78	106	11	16
Familie	-	-	30	25	37	265	15
Van Gent naar de wereld	-	-	-	0	156*	3+61*	-
From Gent out into the world	-	-	-	-	289*	89*	-
Instroom allochtonen in 7de jr. KZ	-	-	-	-	30*	-	-
In verzekerde bewaring	-	-	-	-	433**	23	105
Samen sterker terug op pad	-	-	-	-	-	139	35
Pedagogisch management	-	-	-	-	-	119+54*	154
Subtotaal	992	966	1059	704	1734	1122	730
Brochures							
Flexibiliteit	24	13	21	13	7	-	-
Ontluikende geletterdheid	5	4	6	7	11	2	3
Kind in de 21e eeuw	16	18	14	8	13	5	14
Handleiding Flexibele kinderopvang	-	-	-	-	531*	6	6
Handleiding Buurtgerichte KO	-	-	-	-	577*	-	-
Handleiding Mannen en vrouwen...	-	-	-	-	340	-	-
Ouderparticipatie: ook voor vaders							4 300*
Subtotaal	45	35	41	28	1479	13	354
Cd-rom Grundtvig							20
Andere	66	42	17	9	27	13	-
Subtotaal	66	42	17	9	27	13	20
Totaal	1103	1043	1117	741	3213	1148	1104

*: verspreiding van gratis publicaties

** : waarvan 200 ex. via Kind en Gezin

Verkoop in Nederland

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Gepeuter	344	356	404	197	188	229	175	130	108
Blik van de Yeti	-	67	465	343	353	309	219	300	155
Spiegelkje	-	-	-	426	296	224	281	235	525
In verzekerde bewaring	-	-	-	-	-	-	77*	124	98
Van Gent naar de wereld	-	-	-	-	-	-	19	-	-
Pedagogisch management	-	-	-	-	-	-	-	91	155
Samen sterker terug op pad									61
Totaal	344	423	869	966	837	762	771	880	1102

KIDDO- abonnementen

KIDDO-abonnees:

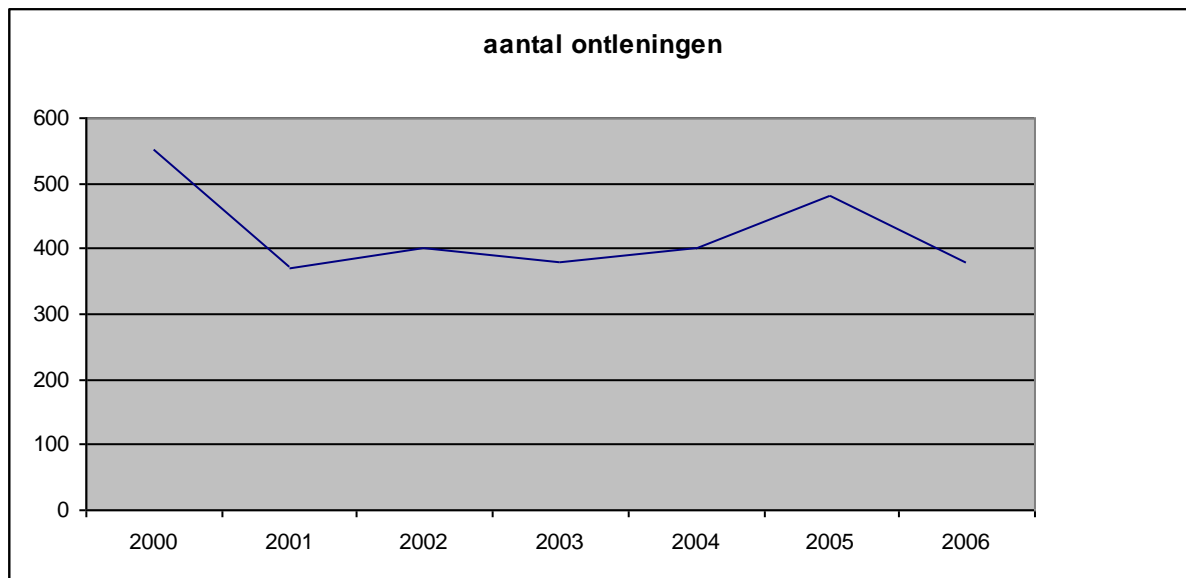
België 1681

Nederland 2237

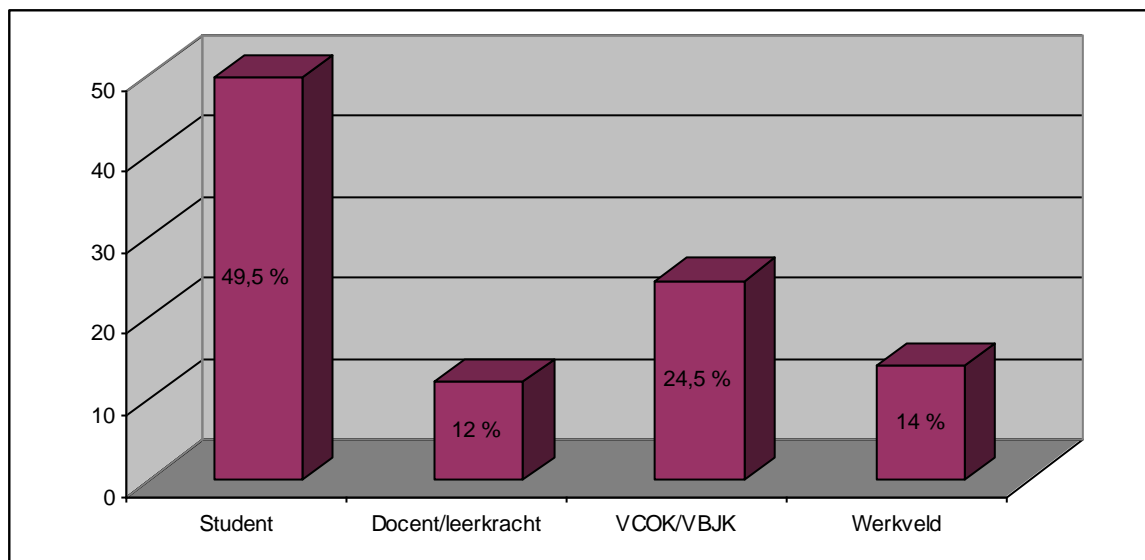
totaal 3918

Het documentatiecentrum

In 2006 werden 132 nieuwe boeken in de bibliotheek geregistreerd (naast de lopende tijdschriftabonnementen en de naslagwerken). In 2006 registreerden we 317 ontleningen, wat een daling is ten opzichte van vorig jaar: 483.

Het aantal regelmatige ontleners blijft min of meer constant, voor 2006, 58 leden tegenover 68 vorig jaar. Dit is de verdeling over verschillende categorieën:

Website VBJK

De website van VBJK is een belangrijk kanaal naar de buitenwereld toe. Het bezoekersaantal piekt wanneer we evenementen aankondigden of nieuwe publicaties voorstellen. Het belang van de website werd ook onderstreept in de aanloop naar onze jongste studiedag. Bijna 70% van de inschrijvingen kwamen online binnen.

De sectie e-publicaties werd dit jaar verder aangevuld. De brochures Handleidingen voor Verantwoordelijken die niet meer in de papieren versie verkrijgbaar zijn, hebben we in PDF-formaat beschikbaar gemaakt.

We werkten ook dit jaar met een paswoord voor de beveiligde werksite van ECCE AMA. Deze site is een belangrijk communicatieforum voor alle partners van het project. We hebben intussen ook de eerste stappen gezet voor een publieke website van ECCE AMA. De domeinnaam www.ecceama.be is een feit en een aantal voorlopige pagina's staan al online. Het is de bedoeling deze website meer te gaan gebruiken naarmate de publieke activiteiten en de disseminatie van het project zich zullen ontplooiën.

2. ADVIESVERLENING

Sectoroverleg Kinderopvang Kind en Gezin

In januari 2006 ging het vernieuwde sectoroverleg van start. In de nieuwe bepaling omtrent de leden van dit overleg werd het VBJK als organisatie niet meer opgenomen. Bijgevolg is er geen vertegenwoordiging meer op dit overleg. De verslagen worden opgevolgd via de website Kind en Gezin.

Projectverantwoordelijke: Veerle Vervaeke

Expertengroep Kind en Gezin

De expertengroep kwam niet samen in 2006.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Andere adviesgroepen

Voorzitter lokaal Overleg/ Adviesgroep Voorschoolse opvang, Brussel: Michel Vandenbroeck
Voorzitter lokaal Overleg Gent: Jan Peeters

3. HET OP EEN WETENSCHAPPELIJK ONDERBOUWDE MANIER OPZETTEN VAN PROJECTEN EN AANLEVEREN VAN DIDACTISCH MATERIAAL

3.1 Over kinderopvang

Studiedag: Dromen tonen, Inspiratie en creatieve processen bij jonge kinderen. KIDDO-dag voor begeleiders: Creativiteit, kunst, cultuur en documenteren

Doelstelling:

Begeleiders van kinderen en iedereen die met jonge kinderen wil werken, ideeën aanreiken om de werking met ouders, kinderen en collega's te vernieuwen.

Resultaat:

De KIDDO-dagen vonden plaats op 6 mei in Leuven en 11 mei in Gent. Ze waren opgebouwd rond het thema 'Dromen Tonen: Inspiratie en creatieve processen bij jonge kinderen'. Net als andere jaren was er een aanbod van praktische activiteiten die direct bruikbaar zijn in de praktijk van de opvang. Na een plenaire bijeenkomst konden de deelnemers een keuze maken tussen enkele lezingen en 3 workshops. Er namen 154 kinderverzorgsters, onthaalmoeders en studenten deel aan de KIDDO-dag in Gent. In Leuven waren er 316 deelnemers.

De Stichting Pedagogiekontwikkeling bracht een mooie uiteenzetting over interesses en leerprocessen bij kinderen. De rol van de begeleider tijdens het begeleiden van een activiteit, stond in het discours centraal. Verder gaven enkele medewerkers van het pilootproject 'Kunstzinnige Kinderopvang' getuigenissen uit de praktijk. Hun ervaringen tijdens de zoektocht naar zinvolle activiteiten voor jonge kinderen, kwamen in woord en beeld aan bod. Deelnemers konden de ervaringen tijdens een workshop ook zelf uitproberen. In grote lijnen belichtten deze KIDDO-dagen twee belangrijke aspecten uit de opvangsector. Enerzijds was er aandacht voor concrete praktijkgerichte activiteiten, anderzijds gingen we na hoe je de observaties van de activiteiten, kunt verwerken en brieven naar kinderen, ouders en teamleden. Die informatie kan in een verdere fase dienen als basis voor nieuwe activiteiten.

Projectverantwoordelijke: Caroline Boudry

Financiering: Partnerschapsakkoord

Studiedag: Sociale functie binnen de nieuwe centra voor kinderopvang

De studiedag over de sociale functie van kinderopvang werd na overleg met Kind en Gezin uitgesteld, omdat de startdatum van de pilootprojecten is uitgesteld tot midden 2007.

Europese rondetafelgesprekken

Doelstelling:

Leren uit de ervaringen in andere Europese landen. De ervaringen van de integrated Centres in het Verenigd Koninkrijk, de Maisons Relais in Luxemburg, de Judy's Centres in de Verenigde Staten en de Familien Zentrum in Duitsland werden doorgegeven aan key persons uit de Vlaamse kinderopvang. Ze moesten de opstart van de pilootprojecten Centra voor Kinderopvang, helpen voorbereiden.

Resultaat:

In samenwerking met de partners van de transnationale samenwerking 'Improving Childcare' werden binnen het Europese EQUAL-programma rondetafelgesprekken georganiseerd in drie steden: Luxemburg (21/11), Brussel (22/11) en Gelsenkirchen (23/11/06). Ze gingen telkens over hetzelfde thema: de 'Integrated Centres' of 'Centra voor Kinderopvang'.

In Brussel werd deze rondetafel georganiseerd door VBJK, de Kwaliteitscel Kinderopvang en de Kind en Gezin Academie. Aanvankelijk werd gerekend op de aanwezigheid van een vijftigtal key persons uit de Vlaamse kinderopvang. Op de rondetafel in Brussel waren er uiteindelijk een honderdtal aanwezigen. Sprekers in Brussel waren Minister Vervotte, Karin Altvelt (DE), Manuel Achten (LUX), Rolf Wallgraffner (US), Tony Bertram, Chris Pascal (UK), Filip Winderickx (K&G) en Michel Vandenbroeck. De film 'Childcare Stories' ging op deze rondetafel in Vlaamse première.

In Luxemburg kwamen een tachtigtal deelnemers opdagen – in Gelsenkirchen groeide dit initiatief uit tot een conferentie met 150 deelnemers.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Financiering: Equal- ESF

Uitgave: Engelstalige publicatie over de geschiedenis van de kinderopvang in België

Doelstelling:

Internationaal beschikbaar maken en dissemineren van het onderzoek van het doctoraat van Michel Vandenbroeck en bekendmaking van de Vlaamse kinderopvang.

Resultaat:

Het manuscript werd vertaald en bewerkt en ingestuurd bij Palgrave (een uitgever gevestigd in New York), op vraag van de series editors Gaile Canella en Marianne Bloch. Het werd door een externe expert beoordeeld en positief geadviseerd. Het management van de uitgeverij besliste evenwel om het niet te publiceren, omdat er twijfel was over de economische rentabiliteit.

Onderdelen van het doctoraat werden vervolgens via verschillende kanalen in het Engels gedissemineerd:

Vandenbroeck, M. & Bouverne-De Bie, M. (2006) Children's Agency and Educational Norms: A Tensed Negotiation. *Childhood*, 13 (1) 127-143. (Impact factor 2005= 0.365)

Vandenbroeck, M. (2006) The Persistent Gap between Education and Care. An 'History of the Present' Research on Belgian Child Care Provision and Policy. *Paedagogica Historica*, 42 (3) 363-383.

Vandenbroeck, M. (2006) Autonomous Children, Privileging Negotiation, and New Limits to Freedom. *International Journal of Educational Policy, Research, & Practice: Reconceptualizing Childhood Studies*, 7. 71-80.

Vandenbroeck, M. (2006) Globalisation and privatisation: The impact on childcare policy and practice. *Working papers in Early Childhood Development*, 38. The Hague: Bernard Van Leer Foundation.

Projectverantwoordelijke: Michel Vandenbroeck

Financiering: Van Leer Foundation

Kunst-Zinnige kinderopvang

Doelstelling:

Naar analogie met de beroemde aanpak uit Noord-Italië (Reggio, Pistoia, Genua, Bologna,...) een pedagogisch model ontwikkelen en bekend maken, dat gebaseerd is op het observeren en documenteren van kunstzinnige activiteiten voor kinderen in kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang.

Resultaat:

Een groep van een tiental organisaties uit Leuven, Gent, Brussel en Lokeren (waaronder kinderopvangvoorzieningen en kunstateliers voor kinderen) komen sinds het najaar van 2004 maandelijks samen. Tijdens de KIDDO-dag 2006 'Dromen Tonen: Inspiratie en creatieve processen bij jonge kinderen', communiceerden de deelnemers voor het eerst hun ervaringen en experimenten naar een groot publiek.

Vanaf het najaar startte de voorbereiding van een nieuw boek in de reeks van 'Gepeuter' en 'Spiegeltje'. Die werden door Caroline Boudry uitgegeven. In totaal werden al meer dan 5000 exemplaren verkocht. Voor de uitwerking van het boek doen we een beroep op schrijver/podiumkunstenaar/redacteur Herwig Deweerdt. Hij schreef en regisseerde talrijke kindertheaterproducties en was de regisseur van een reeks van sociaal-artistieke producties. Dit boek wil de voorzieningen voor kinderen tussen 0 en 6 jaar, concrete voorbeelden aanreiken van hoe ze nieuwe manieren kunnen ontdekken om met kinderen te werken. Dit kan door samen te werken met kunstenaars en door zelf met kunstzinnige activiteiten te experimenteren. De uitgewerkte methodieken moeten ook nieuwe mogelijkheden bieden om de ouders en de buurt bij de werking te betrekken en moeten daarenboven inzetbaar zijn in kansarme wijken. Het boek zal de mogelijkheden om een kunstenaar in kinderopvangvoorzieningen in te schakelen, illustreren via interviews en videobeelden. Verder moet het boek de directies van de toekomstige Centra voor Kinderopvang warm maken voor het idee van de atelierista. Daarbij geeft een medewerker met een kunstopleiding impulsen aan mensen die met de kinderen werken. Het boek zal een rijk geïllustreerd overzicht bieden van creatieve ideeën voor baby- peuter- en kleutergroepen. Caroline Boudry heeft de uitwerking verzorgd in de loop van de voorbije tien jaar.

Deze activiteiten vertrekken vanuit de belevingswereld en interesses van kinderen, en bieden verfrissende ideeën over hoe je op een kunstzinnige manier met kinderen kan omgaan. Het boek zal kunstenaars laten vertellen over hun kunst in relatie tot jonge kinderen. De projecten van de kunstenaars zullen op dvd in beeld gebracht worden. De verschillende verhalen en ervaringen uit de Kunst-zinnige groep zullen ook in deze publicatie aan bod komen. De verhalen zijn gedocumenteerd met getuigenissen van begeleidsters, leidinggevend en ouders.

Projectverantwoordelijke: Caroline Boudry en Jan Peeters
Projectuitvoerder: Caroline Boudry, Herwig Deweerdt
Financiering: partnerschapsakkoord

Nieuw project: Zig-Zag. Een netwerk aan informatie voor kinderen, volwassenen en omgeving.

Doelstelling:

Het ontwikkelen van een pedagogisch model met oog voor een kwalitatieve kinderopvang in samenspraak met jonge kinderen, volwassenen (ouders en professionelen) en de buurt. Mooie ervaringen met baby's, hun ouders, het professionele team en de rol van een pedagogische omgeving illustreren aan de hand van documentatie, observaties, foto- en film materiaal.

Resultaat:

Naar analogie met de beroemde aanpak uit Noord-Italië (Reggio-Emilia, Pistoia, Genua, Bologna...) gaan de kinderdagverblijven op zoek naar het belang van de 3 pedagogen in de kinderopvang: de ruimte, de kinderen en de volwassenen. De interacties tussen deze drie pedagogen worden nauwkeurig gedocumenteerd om kritisch te reflecteren over de werking van het kinderdagverblijf. VBJK werkt in opdracht en met de steun van een aantal kinderopvangvoorzieningen een begeleiding uit voor kinderdagverblijven. De Pedagogische Begeleidingsdienst stelt een pedagoog (Karen Van Nuffel) ter beschikking om dit project uit te werken in verschillende teams.

VBJK zal ondersteuning bieden tijdens het begeleidingsproces. Volgende instellingen hebben zich geëngageerd voor het project:

Stedelijk kinderdagverblijf De Dolfijntjes Gent

Gemeentelijk kinderdagverblijf 't Patjoepelke, Lokeren
Knuffelboom, Universitair Ziekenhuis Gent

Zig-Zag Luxemburg

Vijf Luxemburgse kinderdagverblijven en centra voor buitenschoolse opvang worden begeleid door het Centre d'études/Recherches et Développement. VBJK zal ondersteuning bieden tijdens het begeleidingsproces. Het pedagogische begeleidingsteam en het VBJK komen driemaandelijks samen. In 2008 wordt er een uitwisseling georganiseerd tussen het Zig-Zag project in Vlaanderen en Luxemburg.

Projectverantwoordelijke: Caroline Boudry, Jan Peeters

Projectuitvoerder: Caroline Boudry

Financiering: Stad Gent- UZ Gent-Caritas Luxemburg

Beeldmateriaal ter ondersteuning van het lokaal overleg Kinderopvang mee helpen ontwikkelen

Doelstelling:

Het lokaal overleg sensibiliseren voor nieuwe thema's zoals diversiteit, toegankelijkheid, inclusieve opvang, urgente opvang, kinderparticipatie... door het gebruiken van videobeelden, die dit op een boeiende manier illustreren.

Resultaat:

Het VBJK selecteerde in samenwerking met Sylvia Walraevens en Erik Damen (Kind en Gezin) fragmenten uit vier films die sinds 2001 door VBJK werden geproduceerd. De films konden van belang zijn om thema's die op het sociaal overleg op de agenda staan, te illustreren. De fragmenten werden op een dvd gebrand. De consultants lokaal overleg gebruiken ze overal in Vlaanderen. Een aantal van de fragmenten zullen vanaf 2007 ook op de website van Kind en Gezin te zien zijn, met een begeleidende tekst.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Financiering: partnerschapsakkoord

Stimuleren van de taalontwikkeling van anderstalige kinderen

Doelstelling:

De verwerving van de Nederlandse taal bij anderstalige kinderen stimuleren.

Resultaat:

Er werden enkele verkennende gesprekken gevoerd waaruit bleek dat de universiteit Gent en de pedagogische begeleidingsdiensten van Gent en Antwerpen rond dit thema werken. Maar dit heeft niet geleid tot concrete projecten. Het thema zal volgend jaar opnieuw opgenomen worden, en er zal getracht worden aan te sluiten bij de bestaande groep.

Projectverantwoordelijke: Sandra Van der Mespel

3.2 Over het omgaan met diversiteit

VBJK werkt actief mee aan de vormgeving van het diversiteitbeleid dat Kind en Gezin van 2005 tot 2010 wil ontwikkelen.

Uitwerken en concretiseren van het voorliggende kwaliteitskader voor de buurtgerichte kinderopvang

Doelstelling:

Het uitbouwen van een kwaliteitsvolle kinderopvang en een succesvolle tewerkstelling voor kansengroepen, en dat binnen de nieuwe regelgeving over de buurt- en nabijheidsdiensten, met respect voor culturele en sociale diversiteit.

Proces:

Het is de bedoeling om samen met de partners binnen het Vlaamse Ontwikkelingspartnerschap van het ECCE AMA-project te komen tot een visieontwikkeling over dit soort opvang. We vertrekken daarbij van de reeds aanwezige expertise van de buurtcrèches en kinderopvangvoorzieningen, die binnen de buurt- en nabijheidsdiensten actief zijn. Daarbij dient het kwaliteitskader getoetst te worden aan het evaluatie-instrument, dat aansluit bij de criteria van kwaliteitsvolle kinderopvang, opleiding en tewerkstelling. De ontwikkeling van dit instrument gebeurt in het Vlaams ontwikkelingspartnerschap van het ECCE AMA-project.

Acties in 2006

- Visieontwikkeling op basis van de input van de verschillende partners in het VOP, analyse van de ervaringen van de pilootprojecten BND.
- Conceptontwikkeling van de producten voor het kwaliteitskader.
- Conceptontwikkeling voor de ondersteunende instrumenten bij het concretiseren van de peilers. (methodes om ouderparticipatie te bevorderen, methodes ter bevraging van noden en behoeften in de buurt, model voor opleidings- en tewerkstellingstrajecten)

De werkgroep heeft beslist om te werken aan één eindproduct: een inspirerende handleiding voor buurtgerichte kinderopvang. Er wordt per subthema (personeel, ouder, kind en buurtbeleid) een theoretisch kader weergegeven dat gestaafd wordt met goede voorbeelden uit de praktijk. Het zelfevaluatie-instrument wordt geïntegreerd in de handleiding. Het inspirerend handboek wordt een praktisch werkinstrument dat bestaat uit een theoretisch kader, aangevuld met voorbeelden. De ontwikkeling van een kwaliteitskader gebeurt in vier subwerkgroepen: personeelsbeleid, buurtbeleid, kindbeleid en ouderbeleid.

Personeelsbeleid: Het SERV profiel voor begeleider in de kinderopvang werd onder de loep genomen en aangevuld met competenties die noodzakelijk zijn in een buurtdienst kinderopvang. Daarbij werd een handleiding personeelsbeleid ontwikkeld.

Buurtbeleid: Er werd vanuit het geïnventariseerde materiaal en de praktijkervaring van werkgroepleden een lijst met buurtgerichte indicatoren opgesteld. De DECET-principes worden als structuur gehanteerd.

Kindbeleid: Er werd een structuur vastgelegd om het pedagogisch beleid voor een buurtdienst te beschrijven. Hiervoor vormen de DECET-principes opnieuw de leidraad.

Ouderbeleid: Er werd een kadertekst uitgewerkt, geïnspireerd op de bevindingen uit het GRUNDTVIG-project 'Ouderparticipatie'.

Projectverantwoordelijke VOP ECCE AMA: Els Mertens (Stad Antwerpen)
Verantwoordelijke VBJK: Veerle Vervaeet en Renilde Claesen
Projectuitvoerder: Veerle Vervaeet
Financiering: Equal ESF

Europees netwerk voor mannen in de kinderopvang

Doelstelling:

De opleidingen in het dag- en volwassenenonderwijs en de diensten voor jonge kinderen toegankelijker maken voor mannen.

Resultaat:

Het Netwerk Men in Childcare organiseerde in 2006 zelf geen conferentie, maar VBJK werd als lid van 'Men in Childcare' samen met andere leden uitgenodigd op tal van conferenties op verschillende plaatsen in Europa. In mei was er de DECET-bijeenkomst in Barcelona, in juni in Hasselt, in oktober in Bratislava (International Step by Step Association), eind november in Waterford (Men in Childcare – Ireland) en in december in Vannes (Alice – Frankrijk).

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters en Kenny Spence (MiC)

Projectuitvoerder: Jan Peeters en Katlijn Demuynck (freelance)

Financiering: organisatoren van conferenties

Kinderopvang en inburgering

Doelstelling:

Uit een vooronderzoek bleek dat heel wat nieuwkomers het geplande inburgeringstraject (maatschappelijke oriëntering en/of Nederlandse taallessen) niet volgen of voortijdig afhaken door een gebrek aan kinderopvang. De ervaringen tot nog toe wijzen er op dat drie types acties noodzakelijk zijn om de voorwaarden te scheppen voor een integratietraject voor deze nieuwkomers. Het gaat om a) het creëren van plaatsen in de kinderopvang, omdat haast alle kinderdagverblijven lange wachtlijsten hanteren, b) het verlagen van de drempel door een uitgekende en zorgvuldig opgebouwde wenprocedure, omdat het voor nieuwkomers helemaal niet evident is om hun kind in een dergelijke instelling 'achter te laten' en c) het begeleiden van deze kinderdagverblijven om open te staan voor de culturele diversiteit en hun werking aan te passen aan de specifieke noden van deze gezinnen. Een gebrekkige afstemming van kinderopvang en inburgering treft in de eerste plaats de vrouwen (moeders) die hierdoor in een blijvend isolement dreigen te raken.

Acties en resultaten:

1. Kinderdagverblijven

Kinderopvangplaatsen aanbieden. Zes kinderdagverblijven engageerden zich om deel te nemen aan het project: Helihaven, Joostefien, de Ketjes, Lutgardis, Minimabo en Elmer. Zij houden gezamenlijk 25 plaatsen vrij voor kinderen van nieuwkomers en werken hiervoor nauw samen met de trajectbegeleiders van BON. Gedurende het projectjaar vingen ze gezamenlijk 32 kinderen op waarvan de ouders een primair inburgeringstraject startten.

Werken aan formele en informele drempels in de kinderopvang. Er werden maandelijks teambegeleidingen georganiseerd in de betrokken kinderdagverblijven:

- met de verantwoordelijken afzonderlijk werd gesleuteld aan het opnamebeleid, zodat een sociaal beleid mogelijk wordt en de toegankelijkheid voor nieuwkomers verhoogd werd;
- tijdens de begeleidingsmomenten werd veel aandacht besteed aan het omgaan met diversiteit in een kinderdagverblijf;
- het taalbeleid werd bijgesteld: omgangstaal met ouders, tussen personeel en plaats van de thuistaal voor kinderen;
- pedagogisch beleid: aandacht voor diversiteit bij activiteiten voor kinderen, plaats geven aan thuisculturen in de inrichting, tijdens verzorging en voedingsmomenten...
- personeelsbeleid: voordelen van het werken met een divers samengesteld team en het inbouwen van teamreflectie.

Anderzijds werd veel energie besteed aan het uitwerken van het ouderbeleid, de ouderbetrokkenheid en het verdiepen van de contacten bij het wennen en de opvolggesprekken. Dit resulteerde o.a. in een betere wisselwerking tussen ouders en begeleiders, en het bevorderen van informele netwerken tussen de ouders onderling.

2. Overleg en Samenwerking tussen BON en kinderdagverblijven

Deze vergaderingen werden steeds bij één van de partners gepland, zodat beide partijen, kinderdagverblijven en onthaalbureaus, elkaar beter konden leren kennen. Op de agenda stonden het bespreken van de plaatsaanvragen en de wederzijdse ervaringen in dit nieuwe samenwerkingsverband. Er werden duidelijke en structurele afspraken gemaakt over de rol van het onthaalbureau/trajectbegeleider en de rol van het kinderdagverblijf. Aan het samenwerkingsverband werd tot op het einde van het project gesleuteld om het te verfijnen. Regelmatig overleg en bijsturing van de praktijk heeft geleid tot een aantal zeer succesvolle methodes. Het centrale beheer van de plaatsaanvragen vanuit BON is daar een mooi voorbeeld van.

3. Opleiding en tewerkstelling voor ex-nieuwkomers:

Vanaf 1 januari 2004 konden de geselecteerde kandidaten in dienst treden. Via het alternerend systeem van werken en les volgen, fungeren deze mensen als extra werkrachten in de kinderdagverblijven die zich engageren om plaatsen voor kinderen van nieuwkomers te reserveren. Bovendien zorgen deze medewerkers voor een grotere diversiteit in het personeelskader van de betrokken instellingen. Er werd gezocht naar een vaste tewerkstelling voor de betrokken medewerkers. Omdat het beroep van 'Begeleider in de kinderopvang' in Brussel een knelpuntenberoep is, was het niet moeilijk om deze doorstroming te realiseren.

4. Onderzoek op het project:

- 'Ouderbetrokkenheid: ervaringen van begeleiders en anderstalige nieuwkomers' - een onderzoek in het kader van een stage, 2° lic. Sociale Agogiek, Aïjsja Snoeck, UGent
- 'De rol van intermediairen bij het informeren over kinderopvang.' Een scriptie in het kader van de opleiding Master in het Sociaal Werk, Sofie Wybo, UGent.

5. Brochure en artikels en getuigenissen:

- 'Bruggen Bouwen' Kinderopvang en Inburgering, Samenwerken aan toegankelijkheid. Een brochure die de methodologie van dit project beschrijft en aan andere directies (binnen en buiten het Brussels hoofdstedelijk gewest) een draaiboek biedt voor een betere afstemming tussen kinderopvang en inburgering.
- 'Eten in de Vlaamse kinderopvang: meer dan een zintuiglijke ervaring.' Tijdschrift: Kinderen in Europa. Getuigenis van Joostefien over de ontbijtmomenten als ontmoetingsplaats tussen ouders.
- 3 Provinciale studiedagen van Kind en Gezin over ouderbeleid, februari en maart 2007: Joostefien neemt deel aan de praktijkgetuigenissen.

6. Studiedag: Bruggen Bouwen, 12 januari 07, Brussel

148 aanwezigen (verantwoordelijken van kinderdagverblijven en intermediaire organisaties)

Projectverantwoordelijke: Veerle Vervaet
Projectuitvoerder: Veerle Vervaet en Caroline Boudry
Financiering: VGC en Federaal Impulsfonds voor Migranten

Betrekken van vaders bij de werking van de kinderopvangvoorzieningen: de Brochure in de reeks handleidingen voor verantwoordelijken' Ouderparticipatie ook voor Vaders'

Doelstelling:

Vaders meer betrekken bij de werking van de kinderopvangvoorzieningen

Resultaat:

In mei werd het instrument voor de derde keer uitgetest en daarna werd de definitieve versie uitgeschreven. De stuurgroep kwam nog twee keer samen om de tekst te bespreken en in september ging de brochure in druk. De brochure werd voorgesteld op de bijeenkomst van 16 november in Gent. Er werden besprekingen met Kind en Gezin gevoerd om de brochure met bijhorend vormingsprogramma voor te stellen op de vormingsdagen die Kind en Gezin in februari, maart organiseert rond ouders. Op deze bijeenkomsten zullen 700 brochures worden uitgedeeld aan een geïnteresseerd publiek. Ook de vormingsorganisatie VCOK (partner binnen ECCE AMA) heeft in haar vormingsaanbod het instrument een plaats gegeven. De brochure 'Ouderparticipatie ook voor vaders' werd binnen het transnationaal partnerschap 'Improving Childcare' vertaald in het Frans en werd door de Luxemburgse partners in verscheidene Maison Relais uitgeprobeerd. In de TCA bijeenkomst in Luxemburg (september, 06) werd besloten dat ook de partner ABC de brochure in het Duits zal vertalen.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Projectuitvoerder: Katlijn Demuynck (freelance) Caroline Boudry,

Financiering:

Bernard van Leer Foundation en Equal-ESF

Brochure in de reeks handleiding voor verantwoordelijken Kinderopvang: Inclusie van kinderen met specifieke zorgbehoeften'.

Doelstelling:

De drempel om kinderen met specifieke zorgbehoefte op te nemen wegwerken.

Resultaat:

De Vernieuwingsgroep stelde in 2003 vast dat de structurele plaatsen in het kader van inclusieve opvang onvoldoende benut zijn. Dit komt waarschijnlijk omdat verantwoordelijken onvoldoende bekend zijn met het thema en daarom een zekere vrees hebben om kinderen met een speciale zorgbehoefte op te vangen. Om dit probleem te verhelpen heeft VBJK het plan opgevat om een brochure te maken over inclusie van jonge kinderen met een handicap in kinderdagverblijven. De brochure wordt in februari 2007 uitgegeven in de reeks "Handleidingen voor verantwoordelijken".

De bevindingen van een tweejarig begeleidingsproject van de pedagogische begeleidingsdienst van de Stad Gent en een gelijkaardig project van het VCOK in de Stad Antwerpen, vormden de inhoud van de brochure. Een werkgroep van deskundigen van VCOK, VBJK, PBD Gent leverden de inhoud en bespraken gezamenlijk de aangeleverde teksten. Via een werkgroep van ouders van kinderen met een specifieke zorgbehoefte, werd ook hun visie in de brochure mee opgenomen. De teksten werden voor advies aan Kind en Gezin en Prof. Geert Van Hove (Vakgroep Orthopedagogiek-Ugent) voorgelegd. De brochure was eind 2006 drukklaar en zal tijdens de informatiedagen van Kind en Gezin 'Ouderbeleid en de kinderopvang' (voorjaar 2007) worden voorgesteld en uitgedeeld.

Projectverantwoordelijke: Michel Vandenbroeck

Projectuitvoerders: Michel Vandenbroeck, Katelijne De Brabandere, Nina Vens (freelance), Caroline Boudry en Neelke Dewulf (PBD)

Financiering: PBD, Ugent, VCOK, partnerschapsakkoord

Toeleiding van maatschappelijk kwetsbare ouders naar de kinderopvang: de film Childcare Stories

Doelstelling:

De toegankelijkheid van de kinderopvang vergroten voor kansengroepen, door de mogelijkheden van kinderopvang beter bekend te maken bij deze doelgroepen. (Subdoelstelling 4 ECCE AMA)

Resultaat:

De opnames van 'Childcare Stories' in Duitsland hadden plaats van 11 tot 13 januari en de laatste opnames gebeurden eind januari in Heusden-Zolder. Tegelijkertijd werd gestart met het visioneren en uitschrijven van de opnames en interviews (Luxemburg, Zeebrugge en Gent). Door de samenwerking met Luxemburg en Duitsland was het aantal uren opname veel groter dan voorzien. In totaal moesten 24 uren (in vier talen) gevisieerd en uitgeschreven worden. In maart kwam er een voorlopig montageplan, in april werd dit aangepast en verbeterd en in een definitieve vorm gegoten. Voor de EQUAL-ESF bijeenkomst in Tallinn (2-3 april), werd een trailer gemaakt met twee interviews, die tijdens een workshop werden vertoond. De montage nam meer tijd in beslag dan verwacht (tot juni 2007).

Tijdens de vakantieperiode werd de postproductie van dvd opgestart. De vertalingen werden uitbesteed, maar de correcties werden door de drie partners (VBJK, ABC, Caritas Luxemburg en door een Engelse partner van DECET: CREC) doorgevoerd, onder coördinatie van VBJK. VBJK maakte in samenwerking met een gespecialiseerd bedrijf 'DIGIT Media' een plan voor het menu van de dvd en schreef de structuur uit van een begeleidend boekje voor vormingswerkers. Er werden door VBJK samenwerkingsakkoorden opgezet voor de distributie van de dvd met de partners Improving Childcare en met uitgevers die binnen Children in Europe actief zijn: Betrifft Kinder in Duitsland, Le Furet in Frankrijk, Bambini in Italië en SWP in Nederland.

Vanaf september 2006 werd met disseminatieactiviteiten van de dvd gestart. De dvd ging in première op 27 september in Luxemburg, tijdens de conferentie van het transnationaal partnership Improving Childcare. Verder was er een Vlaamse première in Gent op 16 november, en in Brussel op 22 november tijdens de rondetafelconferentie. Er werden artikelen gepland in verschillende tijdschriften (Children in Europe, 30.000 Exemplaren, 8 talen), KIDDO, Betrifft Kinder, Le Furet en Grandir à Bruxelles. Voor de lancering van de film en de brochure over Vaderparticipatie (16 november – universiteit Gent) werden in oktober een mailing en een schriftelijke uitnodiging naar een honderdtal key persons verstuurd. Daarnaast werd er in

september/oktober een plan opgesteld voor de disseminatie van de film en de brochure vanaf midden november. De deelnemers aan de volgende activiteiten zullen de film en de brochure ter beschikking krijgen. Naargelang hun specifieke rol en functie krijgen ze een toelichting van hoe ze met de producten aan de slag kunnen.

- De film werd in avant-première vertoond op de postgraduaatopleiding Verantwoordelijke Kinderopvang in oktober.
- In samenwerking met de partners binnen ECCE AMA worden in het voorjaar van 2007 in drie regio's (West-Vlaanderen, Antwerpen en Limburg) voorstellingen gepland voor de intermediairen die met de beoogde doelgroepen werken.
- Om de kinderopvangvoorzieningen te bereiken worden ism. de partner Kind en Gezin, in elke provincie studiedagen rond ouderbeleid in de kinderopvang georganiseerd vanaf februari '07. Daarin zullen de film en de vaderbrochure voorgesteld worden.
- VCOK heeft als partner binnen ECCE AMA in zijn vormingsprogramma van 2007 rond beide producties een vormingsprogramma opgesteld.
- De film werd door een lid van de adviesgroep samen met een personeelslid van VBJK uitgetest bij kansarmen.
- Kind en Gezin organiseerde voor het eigen personeel (inloopteams en medewerkers van het lokaaloverleg kinderopvang) een sessie op de Kind en Gezin Academie op 18-12-2006

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Projectuitvoerder: Jan Peeters, Caroline Boudry, Renilde Claesen, Sandra Van der Mespel

Financiering: Bernard van Leer Foundation, Equal ESF

DECET-netwerk verder uitbreiden en verdiepen

Doelstelling:

Het netwerk verder uitbouwen in landen waar DECET niet actief is en de verspreiding van de producten en het ideeëngoed beter organiseren. Evaluatie van het DECET-netwerk: structuur, impact nationaal en internationaal.

Resultaat:

De Bernard van Leer Foundation deed in het voorjaar een audit van de werking en de output van het DECET-netwerk. Dit leidde tot een nieuwe structuur: De steering group die bestond uit coördinator en de workpackverantwoordelijken maakten plaats voor de strategic core group (samengesteld uit een vertegenwoordiger van elke partnerorganisatie)

De werkfase 2004-2006 wordt afgesloten met het resultaat van 3 workpacks:

- Het documenteren van families: film en cd-rom over families zichtbaar maken en kunstzinnige activiteiten met kinderen en ouders;
- Training For Trainers in Barcelona;
- Brochure: Making sense of good Quality. Het coördinatorschap zal worden overgenomen door CAF (Schotland). In deze nieuwe werkfase voorziet de Bernard Van Leer Foundation de ondersteuning bij het creëren van een permanent secretariaat. De mogelijkheid om het secretariaat in Brussel bij Kind en Gezin onder te brengen, wordt overwogen.

De contacten tussen DECET en andere netwerken zoals ISSA , EECERA en Children in Europe worden verder uitgediept.

Projectverantwoordelijke: Anke Van Keulen (internationaal) en Veerle Vervaeke (Vlaanderen)

Projectuitvoering: Jan Peeters, Michel Vandenbroeck, Veerle Vervaeke met DECET-partners

Projectfinanciering: Bernard van Leer Foundation

4. EEN KWALITEITSVOL PEDAGOGISCH TIJDSCHRIFT VOOR DE KINDEROPVANG

KIDDO, het Pedagogisch Tijdschrift voor de kinderopvang

Doelstelling:

Pedagogische visies en uitgangspunten en voorbeelden van goede praktijk laten doorstromen naar begeleiders kinderopvang en andere medewerkers kinderopvang.

Resultaat:

Er werden 8 nummers uitgegeven van 36 à 40 pagina's in full colour. Vanaf februari 2006 (KIDDO 2) verscheen KIDDO in een nieuwe lay-out. Sinds januari 2007 is Sandra Van der Mespel de nieuwe hoofdredacteur van KIDDO. Zij volgt Jan Peeters op. Deze overdracht werd tijdens najaar 2006 voorbereid. Tijdens najaar 2006 werden twee nieuwe rubrieken voorbereid, m.n. Eureka (ideeënrubriek waarbij goede ideeën uit de kinderopvang in de kijker worden gezet en beloond met een boek van uitgeverij SWP of Nino) en Kwaliteit in Beeld (rubriek waarin aan de hand van een foto wordt stilgestaan bij een specifiek aspect van de pedagogische praktijk in de kinderopvang). Deze rubrieken vervangen de Column en de rubriek Op bezoek bij ouders. Ten slotte werd de invoering van Vlaamse/Nederlandse pagina's voorbereid: KIDDO bevat vanaf 2007 enkele pagina's met nieuws en – in een later stadium – een interview dat enkel zal verschijnen in de Vlaamse editie van het tijdschrift. Nederlandse lezers krijgen op deze pagina's nieuws en/of een artikel met Nederlandse items.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Projectuitvoering: Sandra Van der Mespel, Jan Peeters, Caroline Boudry

Financiering: Partnerschapsakkoord, abonnementen en SWP

Children in Europe / Kinderen in Europa

Resultaat:

In het najaar van 2006 werd één nummer van Kinderen in Europa uitgegeven: 'Smaak in het leven, hoe kinderen eten in Europa'. Dit nummer werd als afzonderlijk tijdschrift door VBK uitgegeven, los van SWP. Ondertussen werden onderhandelingen gevoerd om een partner in Nederland te vinden. Een veelbelovende piste om Kinderen in Europa aan het nieuwe tijdschrift van het Kinder- en Jongereninstituut in Nederland te koppelen bleek niet haalbaar. Het tweede nummer over de relatie privaat/publiek is vertaald en zal in het voorjaar van 2007 uitgegeven worden. De redactieraad kwam samen in Schotland in oktober 07 en er werd besloten om het tweede nummer van 2007 in samenwerking met DECET uit te geven. DECET en CiE bundelen de krachten om in het teken van het jaar van de gelijke kansen voor iedereen een congres te organiseren en tegelijkertijd een nummer van CiE rond dit thema op de markt te brengen. DECET-coördinator Anke van Keulen werd door de Nederlandstalige redactie voorgesteld als 'guest editor'.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

Projectuitvoerder: Jan Peeters, Sandra Van der Mespel

Financiering: Bernard van Leer Foundation, partnerschapsakkoord

5. ONDERWIJS EN OPLEIDING

Opleiding Begeleider Kinderopvang ondersteunen: de onderwijsconferentie 'Kinderopvang een job voor de toekomst'

Doelstelling:

In samenwerking met Kind en Gezin en de onderwijspartners de inhoud van de opleiding begeleider Kinderopvang beter afstellen op de noden van het werkveld. De onderwijsconferentie had plaats in het Provinciehuis in Leuven. Net als bij de eerste editie was de opkomst voor deze onderwijsconferentie een succes: er waren 230 leerkrachten aanwezig. Op deze editie werden de toekomstperspectieven van het beroep toegelicht. In de voormiddag werden er drie key notes naar voor gebracht. VBJK-medewerker Jan Peeters gaf een overzicht van de opleidingen Kinderopvang binnen de Europese Unie en van inspirerende evoluties i.v.m. professionalisering in Denemarken, Frankrijk, Zweden en het Verenigd Koninkrijk. Jan Bosmans (Vlaams Welzijnsverbond) besprak de evoluties op de arbeidsmarkt van de Vlaamse kinderopvang. Geert Keersmaekers (K&G) en Katty Stas bespraken de tendens tot professionalisering in de sector. In de namiddag hadden er 10 workshops plaats, waaronder één door Caroline Boudry (VBJK). De verslagen van de uiteenzettingen verschenen op de website van Kind en Gezin en kunnen gedownload worden.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters en Geert Keersmaekers (K&G)

Financiering: partnerschapsakkoord

De competentievereisten van de zelfstandige sector

Doelstelling:

Beheerders en medewerkers van zelfstandige opvanginitiatieven voorbereiden op hun job.

Resultaat:

Vanuit Kind en Gezin werd voorgesteld om de kwalificatievereisten voor de zelfstandige sector te bespreken op het moment dat de nieuwe vergunningsvoorwaarden die voor de hele sector zullen gelden, besproken zullen worden. VBJK besloot in afwachting na te gaan welke de kwalificatievereisten in de zelfstandige sector in andere landen zijn, om te gepasten tijde advies terzake te kunnen geven.

Eind 2006 werd gestart met een onderzoek naar de manier waarop de Britse overheid een beleid voert om de competentievereisten van de zelfstandige commerciële sector te verhogen. Het Britse beleid i.v.m. professionalisering is inspirerend voor Vlaanderen, omdat net als in Vlaanderen de kwalificatievereisten laag waren. Via een geïntegreerd kwalificatiekader tracht de overheid de medewerkers van de zelfstandige sector in een leerpad te brengen dat hen naar hogere kwalificaties brengt.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters

De sociale functie van kinderopvang integreren in het vormings-, opleidings- en bijscholingsaanbod

Doelstelling:

Aspecten die te maken hebben met de sociale functie van kinderopvang, integreren in de opleidingen en trainingen.

Resultaat:

De focus lag op het onderzoek naar juistere en meer verfijnde omschrijvingen i.v.m. begrippen, drempels en competenties:

- De bevraging van de opleidingsvoorzieningen naar de aangevoelde en ervaren drempels voor deelname en slaagkansen aan opleidingen kinderopvang;
- De vorige verkenning rond drempels naar kinderopvang bij kansengroepen en competentieontwikkeling bij medewerkers is nog verder uitgebreid en verfijnd door contacten en uitwisseling met deskundigen in de kansarmoede (Gent), een regioteam K&G (Limburg) en de ECCE AMA-partners.
- Een verdere verkenning van de haalbaarheid van de 'sociale functie' door uitwisseling met praktijkvertegenwoordigers uit de kinderopvang (leidinggevenden). Een aangepast scholingsbeleid voor medewerkers uit kansengroepen was onderwerp van discussie.
- Structureel blijft de organisatie van flexibele en occasionele opvang belangrijk voor kansengroepen. Een verdere uitwisseling en verdieping rond kwaliteitseisen van dergelijke opvang bleef een thema binnen de transnationale samenwerking.

De ontwikkeling van de instrumenten heeft vertraging opgelopen binnen het stappenplan. In de volgende werkfase zal alle tijd en aandacht naar deze ontwikkeling gaan.

Projectverantwoordelijke: Renilde Claesen, VOP ECCE AMA: Dirk Brants

Projectuitvoerder: Dirk Brants, Jan Peeters, Michel Vandenbroeck, Renilde Claesen,

Financiering: partnerschapsakkoord/ ESF-Equal/ cofinanciering VOP

Erkennen verworven competenties

Doelstelling:

Het grote aantal niet-opgeleide medewerkers kinderopvang de kans geven om hun eerder verworven competenties te laten erkennen en hen de mogelijkheid te bieden om hun competenties te verhogen door via een verkort leepad, een getuigschrift of diploma te behalen.

Resultaat:

Het was oorspronkelijk de bedoeling om binnen doelstelling 1 van ECCE AMA een instrument te ontwikkelen om de eerder verworven competenties van de onthaalouders te meten en te erkennen. Dit gebeurt in navolging van het assessment-instrument dat VBJK in samenwerking met Web, VOCANS en VIVO ontwikkelde voor de medewerkers buitenschoolse opvang. Op 28 maart werd het instrument voor de begeleiders buitenschoolse kinderopvang voorgesteld. De vertegenwoordigster van de minister van Werk liet op deze voorstelling echter verstaan dat er geen middelen zouden vrij komen om dit instrument ook daadwerkelijk te gebruiken. Daarom werd binnen ECCE AMA besloten om voorlopig niet te starten met het ontwikkelen van een nieuw assessment-instrument. Later werd duidelijk waarom het assessment instrument voor begeleiders buitenschoolse opvang niet door Werk werd ondersteund. Werk kwam aanzetten met een standaard voor de buitenschoolse opvang en lanceerde het Ervaringsbewijs

buitenschoolse opvang. Dit ervaringsbewijs legt de lat beduidend lager dan in het assessment-instrument dat eerder werd ontwikkeld. VBJK gaf over dit ervaringsbewijs in samenwerking met de dienst kinderopvang van Kind en Gezin, advies aan kabinetten van Werk en Welzijn. Ondanks veel kritiek op dit instrument keurde de SERV-commissie dit ervaringsbewijs goed.

Projectverantwoordelijke: Jan Peeters, Geert Keersmaekers (K&G)
Financiering: Partnerschapsakkoord, Equal- ESF

Uitgeven van een handleiding VTO-beleid

Door het ontslag van Inneke Thyssen werd dit onderdeel van het werkingsplan niet uitgevoerd.

Didactisch materiaal voor de Buitenschoolse Kinderopvang

Door het ontslag van Inneke Thyssen werd dit onderdeel van het werkingsverslag niet uitgevoerd.

Een eigentijds opleidingsinstrument voor onthaalouders

Doelstelling:

Opvangouders beter voorbereiden op hun complexe taak via het ontwikkelen van vormingsmaterialen die nauw aansluiten bij de praktijk van het soort opvang dat zij verzorgen. Dit opleidingsinstrument moet de professionalisering van de opvang in gezinsverband ondersteunen en moet bijdragen tot het verbeteren van de kwaliteit van dit soort opvang.

Resultaat:

Het concept voor de ontwikkeling van het blended learning-instrument werd uitgewerkt. Op basis van de competentielijst voor onthaalouders, die bekrachtigd werd door de Raad van Bestuur van Kind en Gezin, werden de inhoud van de 7 opleidingsmodules opgemaakt. Per module werden de leerdoelen en werkvormen bepaald. Het ontwerp van "instructional design" : architectuur, structuur, inhoudsopgave, leidraad, illustraties werd in de proefmodule "Spel en speelgoed" toegepast. Deze proefmodule wordt begin 2007 met medewerking van de projectpartners in verschillende regio's uitgetest. Het onderzoek gebeurt door Silvia Jaeken, in het kader van haar proefschrift o.b.v. Michel Vandenbroeck. Het Nederlandse project e-learning gastouderbureaus, goedgekeurd door het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid Nederland, onder coördinatie van Vivoy werd een interessante partner. Omwille van het gelijkaardige opzet, beroepscontext en competentieprofielen, is er uitwisseling mogelijk van e-learning modules.

Voor de ICT-introductie cursus (initiatie voor digibeten) werd een doe-boek aangemaakt, dit is een bewerking van het vormingsmateriaal ontwikkeld door het project "IGGI informatie gelijke kansen". Oefeningen en voorbeelden werden aangepast aan de doelgroep en het werktein.

Dit materiaal werd in het najaar met succes getest tijdens de opleidingen aan de heterogeen samengestelde experimenteergroepen in Brugge en Limburg. Jan De Vos fungeert tijdens de testperiodes als helpdeskmanager voor zowel docenten als cursisten. Deze ervaringen worden benut voor de verdere uitbouw van de helpdeskfunctie.

Complementair aan de e-learningmodules, worden de groepsessies en de instrumenten ter ondersteuning van de individuele begeleiding en opvolging ontwikkeld. Intussen werd gestart met het onderzoek naar de mogelijkheden tot structurele inbedding van het nieuwe opleidingsinstrument.

Projectverantwoordelijke: Jan De Vos, Renilde Claesen

Projectuitvoerder: Caroline Boudry, Inneke Thyssen, Renilde Claesen, Jan De Vos, Sandra Van der Mespel

Financiering: partnerschapsakkoord/ ESF-Equal/ cofinanciering VOP

Kinderopvang in het Hoger Onderwijs

Projectverantwoordelijke: Michel Vandenbroeck

Projectuitvoerders: Jan Peeters, Renilde Claesen

Kinderopvang in het Universitair Onderwijs

Doelstelling:

Kinderopvang als pedagogische discipline ingang doen vinden in het Universitair Onderwijs zodat de verantwoordelijken in de toekomst beter voorbereid zouden zijn op hun taak in de kinderopvang en zodat kinderopvang erkend raakt als onderzoeksterrein.

Resultaat:

Het vak "Kinderzorg" is opnieuw ingeschreven in het leerplan van de "Master Social Work". Daarnaast werden e-learning modules (afstandsonderwijs) ontwikkeld voor werkstudenten, zodat dit toegankelijker wordt voor medewerkers in de kinderopvang. Dit resulteert in een toenemende interesse bij studenten voor onderzoek in het veld van de kinderopvang (zie scripties).

Projectverantwoordelijke: Michel Vandenbroeck

Projectuitvoerders: Michel Vandenbroeck

Europese vorming "Omgaan met diversiteit"

Doelstelling:

Opleiders in de kinderopvang beter voorbereiden op hun taak als lesgevers op het vlak van omgaan met diversiteit in de kinderopvang en de aanpak die binnen het DECET-netwerk sinds 1998 werd ontwikkeld verspreiden binnen Europa.

Resultaat:

Een seminarie van één week ging door in mei 2006 in Barcelona. Er waren een honderdtal deelnemers: trainers van trainers, beleidsmensen en onderzoekers (zie bijlage 2).

Projectverantwoordelijke: Michel Vandenbroeck

Projectuitvoerders: Michel Vandenbroeck, Jan Peeters, Veerle Vervaeke

Projectuitvoering: Michel Vandenbroeck, Petra Wagner (Berlijn), Myriam Mony (Lyon), Ana Del Barrio (Utrecht), Michelle Clausier (Parijs), Anastasia Houndoumadi (Athene), Chris Pascal (Birmingham)

6. ONDERZOEK

Uitbouwen onderzoeksluik

Doelstelling:

Uitbouwen van researchfunctie binnen de vakgroep Sociale Agogiek over het thema pedagogische aspecten van Kinderopvang en de internationale contacten op dit vlak optimaliseren.

Resultaat:

De prospectie naar een internationaal onderzoek werd niet succesvol afgerond (gebrek aan middelen). Wel is de onderzoeksfunctie inzake kinderopvang op andere manieren verankerd. Er werd een onderzoek uitgevoerd naar de in- en uitstroom van kinderen in de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel (Cartografie van de Nederlandstalige Brusselse kinderopvang).

Er werd onderzoek gedaan in verband met ECCE AMA subdoelstelling 1.

Verscheiden studenten maakten een scriptie over de kinderopvang :

- Onderzoek naar de betekenisverlening van professionalisering en 'leren' bij zelfstandige onthaalouders en bij onthaalouders aangesloten bij een DOG aan de hand van een kwalitatieve bevraging.
- Onderzoek naar de betekenisverlening van ouders over professionalisering en 'leren' van onthaalouders. Het onderzoek sluit dus aan bij de twee vorige, maar belicht de visie van ouders hierop.
- Onderzoek naar een beginanalyse van de pc-vaardigheden te maken bij onthaalouders aangesloten bij een dienst voor opvanggezinnen en zelfstandige opvanggezinnen. Via een grootschalige enquête wordt nagegaan welk deel van de opvanggezinnen ervaring heeft met PC gebruik, in het kader van mogelijkheden voor e-learning.
- Kwalitatief onderzoek naar de kennis en de beleving van kinderopvang bij Turkse en Marokkaanse ouders. Dit onderzoek kan informatie bieden over hoe allochtonen geïnformeerd kunnen worden en de rol van intermediairen (Ecce Ama subdoelstelling 4).
- Onderzoek naar de beleving bij ouders van het al dan niet gebruiken van kinderopvang, via een bevraging van ouders uit de eerste kleuterklas in een landelijke gemeente (vb Deinze).
- Kwalitatieve bevraging bij gebruikers van BND's over hun visie op wat goede kinderopvang is (meaning making).
- Bevraging van intermediairen over hun rol bij het doorverwijzen van bepaalde doelgroepen naar kinderopvang en bij het informeren over kinderopvang. Wellicht toegespitst op maatschappelijk werkers bij OCMW's.

- Bevraging van een representatieve steekproef van IBO's over hun opnamebeleid en kwalitatieve interviews over de visie van coördinatoren op hun sociale functie.
- Een onderzoek via een representatieve steekproef van kinderdagverblijven in Antwerpen om na te gaan hoe vaak inclusie voorkomt en welke ervaringen begeleiders hier rond hebben. De bevraging is geïnspireerd op eerder onderzoek van de PBD in Gent.
- Gelijkaardig onderzoek, maar bij onthaalouders in Vlaanderen, geïnspireerd door de bevinding van het HIVA onderzoek dat stelt dat een belangrijk deel van de inclusieve opvang tot grote tevredenheid gebeurt bij onthaalouders.
- Bevraging van jongens in het 6de en 7de jaar personenzorg / bejaardenzorg / kinderzorg en in het volwassenenonderwijs naar hun ervaringen en beleving, om een analyse te maken van push- en pull factoren. De bevraging gebeurt door interviews en een chatbox (internet).
- Gender-screening van het lesmateriaal dat gebruikt wordt in de opleidingen in het zevende jaar kinderzorg.
- Onderzoek naar pedagogische documentatie, uitgaande van een literatuurstudie over Reggio Emilia.
- Literatuurstudie over de Early Excellence Centres in Groot Brittannië (doet 1 jaar Erasmus aan Institute of Education, London)
- In overleg met Rudi De Cock (K&G): bevraging van kansarme ouders in de INLOOP teams in Mechelen en Brussel naar hun ervaring met oudergroepen.

Europees onderzoek naar kwaliteitscriteria inzake omgaan met diversiteit

Doelstelling:

Beter inzicht in het realiseren van diversiteit en participatie van alle betrokkenen (kinderen, ouders, personeel en lokale gemeenschap) in de kinderopvang en in het omgaan met conflictuele standpunten hierover.

Proces:

Binnen het netwerk DECET werd een onderzoeksgroep opgezet met de Freie Universität Berlin, Schedia (Athene) en de Strathclyde University (Glasgow), het Britse Centre for Research in Early Childhood, Essse van Lyon en VBJK. Er werden criteria geformuleerd bij de 6 DECET-principes en deze werden vervolgens met de verschillende betrokkenen (kinderen, ouders, professionelen en lokale gemeenschap) besproken.

Resultaat:

Een brochure met DECET-principes en criteria, aangevuld met uitspraken van alle betrokkenen werd ontwikkeld om beleidsmakers, trainers, verantwoordelijken kinderopvang te ondersteunen bij reflectie in het werken aan respect voor diversiteit en participatie. De

aanmaak van de brochure bevindt zich in het eindstadium en zal begin 2007 gepubliceerd worden in 6 talen.

Projectverantwoordelijke: Regine Schallenberg (internationaal) en Veerle Vervaeke (Vlaanderen)

Projectuitvoerder: Veerle Vervaeke i.s.m. DECET-partners

Projectfinanciering: Bernard Van Leer Foundation

Europees onderzoek: Een internationaal perspectief op professionaliteit in de kinderopvang in Vlaanderen

Doelstelling:

Advies geven over welk soort van professionaliteit de kinderopvang in Vlaanderen nodig heeft.

Resultaat:

Tot begin september werd gewerkt aan het historisch deel. Naast literatuurbronnen werden ook de visies en betekenisverleningen van de medewerkers kinderopvang tot midden de jaren negentig in kaart gebracht. In september werd dit deel voorgesteld aan de begeleidingscommissie, die zich akkoord verklaarde dat het onderzoeksvoorstel zou verdedigd worden eind oktober voor de faculteit. Het onderzoeksopzet en de voorlopige resultaten werden op 25 oktober voorgesteld aan de leden van de faculteit. Op basis van de voorlopige resultaten werd een advies geschreven voor de kabinetten van Werk en Welzijn over de kwalificaties in de kinderopvang. In dit document werd gepleit voor een geïntegreerd kwalificatiekader. Vervolgens werd in samenwerking met Geert Keersmaekers van Kind en Gezin het Engelse systeem van Integrated Qualifications Framework en het European Qualification Framework van nabij bestudeerd en werd nagegaan in hoeverre deze systemen een oplossing kunnen bieden voor de professionaliteitsproblemen in de Vlaamse kinderopvang.

Projectverantwoordelijke en uitvoerder: Jan Peeters en transnationale partners.

Financiering: Equal -ESF

Bijdragen van VBJK-medewerkers

7. PUBLICATIES VAN VBJK-MEDEWERKERS

Film

Childcare Stories, Ouders over opvoeden, werk en kinderopvang. Viertalige DVD. (En, Fr, De, Nl.) (28 + 25 min)

Regie: Guido Verelst, Jan Peeters

Productie: Caroline Boudry, Sandra Van der Mespel, Karin Esch, Nicole Horn, Dalvir Gil;

Brochures

Demuyne, K.: 'Ouderparticipatie ook voor vaders'

De Smedt, E., Vervaeke, V.: 'Bruggen Bouwen, Kinderopvang en inburgering'

Wetenschappelijke artikelen

Vandenbroeck, M. & Bouverne-De Bie, M., (2006) Children's Agency and Educational Norms: A Tensed Negotiation. *Childhood*, 13 (1) 127-143.

Vandenbroeck, M., (2006) The Persistent Gap between Education and Care. An 'History of the Present' Research on Belgian Child Care Provision and Policy. *Paedagogica Historica*, 42 (3) 363-383.

Vanobbergen, B.; Vandenbroeck, M.; Roose, R. & Bouverne-De Bie, M. (2006) We are one big happy family. Beyond negotiation and compulsory happiness. *Educational Theory*, 56 (4). 423-437.

Vandenbroeck, M., (2006) Autonomous Children, Privileging Negotiation, and New Limits to Freedom. *International Journal of Educational Policy, Research, & Practice: Reconceptualizing Childhood Studies*, 7. 71-80.

Vandenbroeck, M., (2006) Globalisation and privatisation: The impact on childcare policy and practice. *Working papers in Early Childhood Development*, 38. The Hague: Bernard Van Leer Foundation.

Vandenbroeck, M. & Roose, R., (2006) De dialoog tussen gezin en samenleving: moeten of ontmoeten? In: Decoene, J.; Myny, F.; Vanthuyne T. & Verschelden, G. (red) *Samen op een hobbelpaard. Over preventie en ondersteuning van opvoedingssituaties*. Antwerpen: Garant. 43-52.

Bouverne-De Bie, M.; Roose, R.; Verschelden, G. ; Vanthuyne, T. & Vandenbroeck, M. (2006) Van opvoedingsbelofte als maatschappelijke eis naar een maatschappelijk engagement in

de opvoeding. In: Hoger Instituut voor de Gezinswetenschappen (red) *Van huwelijkscontract naar opvoedingsbelofte*. Brussel: HIGW. 60-66.

Vandenbroeck, M.; (2006, in press) *Subsidized Liberty. Flemish Early Childhood Education in a Globalised World*. In: Bloch, M. and Kessler, S. (Eds.). *Reconceptualizing the Early Education/Child Care Curriculum: Educational Policy and Curriculum as Power and Knowledge*. N.Y.: Palgrave publishers.

Artikelen

Peeters, J., *Sostegno alla "mascolinità" Bambini de Europa*, p 16 – 17, settembre 06.

Artikelen in KIDDO

Boudry, C.,

- Lichtslangen, nr. 1 p 10
- Experimenteren met klei, nr. 2 p 10
- Drijven of zinken, nr. 3 p 23
- Wriemelende tenen, nr. 4 p 16 - 17
- Experimenteren met krijt, nr. 4 p 23
- Een tuin in bloei, nr. 5 p 20 - 21
- Zoekspelletje voor peuters, nr. 6 p 16 - 17
- De avonturenkoffer, nr. 7 p 12 - 13

Peeters, J.,

- Redactioneel: Afstand houden, p 2 nr. 2
- De expert of de zoeker, p 2 nr. 4
- Vergrijzing en Kinderopvang, p 2 nr. 6
- Wisseling van de wacht, p 2 nr. 8

Reeks over ouders:

- Julia is psycholoog, dokter en bemiddelaar, p 28 - 29 nr. 4
- 't Sloeberken betreft de ouders, p 28 - 29 nr. 6

Dankzij de crèche kon ik studeren en mensen ontmoeten, p 36 - 37 nr. 6

Het kleine meisje en haar stoere vader, p 32 - 33 nr. 7

Wat te doen als je dringend kinderopvang nodig hebt, p 24 - 25 nr. 8

Vandenbroeck, M., Van Nuffel K.,

- Kinderopvang, wie zoekt die vindt,
- Een kleurencollage maken met peuters, nr. 8 p 12 – 13

Van der Mespel, S.

- Beestenboel, nr. 6 p 22 – 23
- Boekenpret in de kinderopvang, nr. 7 p 20 – 21
- Papa's in de schijnwerper, nr. 7 p 28 – 29/31

Key notes en lezingen op studiedagen en congressen

Peeters, J., Opleidingen Kinderzorg in Europa: een inspirerende verscheidenheid, key note op de studiedag 'Kinderopvang een job voor de toekomst'. Leuven, 9 maart

Peeters, J., Kinderen in Europa, Lezing op studieavond van JINT op 10 maart in Gent.

Peeters, J., Children First and last, lezing op Holding a job, having a life, Equal Exchange Event, Tallinn, 4 april

Peeters, J., European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education. Lezing. Recent international discussions on terms and concepts of pedagogy. Barcelona, 16 mei

Peeters, J., Belang van Vaders in de opvoeding van jonge kinderen. Key note. Provinciehuis Limburg, 1 juni

Peeters, J., Les centra voor Kinderopvang en Flandre, Key note Round Tabel Conference, Luxemburg, 21 november

Peeters, J., Gender and Childcare, key-note op conferentie Men in Childcare Waterford Ireland, 1 december

Peeters, J., La place des hommes dans les métiers du secteur enfance et jeunesse, Key note, Questembert France, 19 december

Vandenbroeck, M., Diverse Diversities, key note op de ISSA-conferentie 'Promoting diversity through education: Eliminating exclusion and Challenging discrimination, Bratislava, 26-28 October

Vandenbroeck, M., Diverse Diversities, Key note on European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education, mei, 2006.

Vandenbroeck, M., (2006) Accessibility of early years provisions in Brussels. A case study of unequal opportunities at the beginning of life. Paper presented at the European Conference on Equal Opportunities. Antwerp: Policy Research Centre on Equal Opportunities.

Vandenbroeck, M., (2006) Diversité et inclusion sociale dans les lieux d'accueil petite enfance. Paper gepresenteerd op de *Assises Petite Enfance*. Paris: UNESCO.

Vandenbroeck, M., (2006) Diversity education in late modern societies: emerging challenges of globalization. Keynote paper presented at the 8th annual ISSA conference *Promoting diversity through education: Eliminating exclusion and challenging discrimination*. Bratislava: ISSA.

Vandenbroeck, M., Respect voor diversiteit: Economische, educatieve en sociale aspecten van kinderopvang. Lezing op het CEGO congres 2006, Antwerpen, 21 april.

Workshops en debatten

Boudry, C., European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education. Welcome activity, animate by Vicky Koutsouraki, Schedia, Greece; Caroline Boudry VBJK Belgium, Barcelona, 14 mei

Boudry, C., Ateliers l'art Plastique, les crèches parentales, Colline, Lille

Boudry, C., Creëren is communiceren, KIDDOdag, Gent, 6 mei

Boudry, C., Creëren is communiceren, KIDDOdag, Leuven 11 mei

Boudry, C. De Brabandere, K., European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education. The inclusion of children with special needs in day care centres. Boudry C., Barcelona, 17 mei

Boudry, C., European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education. Training materials, Lullaby for Hamza. Boudry, C., Barcelona, 19 mei

Boudry, C., Documentation, Inspiré par Reggio Emilia, centre d'études, recherche et développement, Caritas, Luxembourg, 18 juli

Boudry, C., Relativiteit van tijd in de kinderopvang, Patjoepelken Lokeren, 15 november

Boudry, C., Respect pour la diversité, Le Centre Social de Torcy Cités, Sedan, France, 7 - 8 december

Peeters, J., European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education. European DECET seminar, Workshop Men in Childcare with Kenny Spence, Barcelona, 16 mei

Peeters, J., Parallel Session: Appropriate provision for children with diverse learning needs. Diversity in early Childhood care and education. OECD Dissemination Conference on Starting Strong II report. Reggio Emilia, 21 september

Peeters, J., Inleiding op première film Childcare Stories, Universiteit Luxemburg, 28 september.

Peeters, J., Gender and Childcare Workshop op de ISSA-conferentie 'Promoting diversity through education: Eliminating exclusion and Challenging discrimination, Bratislava, 26 - 28 oktober

Peeters, J., Leiden van debat over centra voor Kinderopvang, Ronde tafelconferentie Kind en Gezin Academie, Brussel, 22 november

Peeters, J., Deelname aan debat over Familien Zentrum, Gelsenkirchen, 23 november

Peeters, J., Workshop 'The profile of the men working in Childcare', Waterford Ireland, 1 december

Vandenbroeck, M., Historische situering van de onthaalouders in Vlaanderen. Lezing op de academische zitting van de dienst opvanggezinnen, Brugge, 29 april

Trainingen, lessen aan studenten

Boudry, C., (2006) Beeldvorming bij jonge kinderen, gezinspedagogiek, Universiteit Gent, 21 maart

Boudry, C., (2006) Beeldvorming bij jonge kinderen, Kinderzorg, Universiteit Gent

Boudry, C., (2006) Ateliers l'art Plastique, éducateurs jeunes enfants, Esse, Lyon, 29 – 30 juni

Peeters, J., The Impact of the EU on ECEC policy in Flanders and other member states. Gastcollege aan het International Institute for Social Studies in the Hague

Peeters, J., Vormingsdag over toegankelijkheid voor vaders van diensten voor jonge kinderen, Hasselt, 22 juni

Peeters, J., Les over gender en opvoeding aan studenten sociale Agogiek, vak gezinspedagogiek, 21 april

Peeters, J., Kinderopvang in Vlaanderen en Europa, Postgraduaat Gent, 5 en 17 oktober

Peeters, J., Voorstelling onderzoek professionaliteit in de kinderopvang, Faculteit PPW, 25 oktober

Advies

Boudry, C., (2006) activiteiten koffer, respect voor diversiteit, Bevrijde Wereld, Sint-Niklaas, 20 september

Vervaeke, V., (2006) Werkgroep ouderparticipatie en Beleid, PBD, Stad Gent

Medewerking aan mediaproducties

Peeters, J., Medewerking aan Terzake over dood kleuter in zandbak van IBO, maart

Thesis en stagebegeleiding

Boudry, C., Peeters J., (2006) Vaderparticipatie in de kinderopvang

Organiseren van buitenlandse studiebezoeken aan Vlaamse kinderopvangvoorzieningen

Boudry C., Peeters J., (2006) visite de Marie-Josée Jacobs, Ministre de la Famille et de l'Intégration et de l'Egalité des chances le 12 septembre aux structures d'accueil de la Ville de Gand

Claesen R., Peeters J.,

Bezoek studenten uit de Derde Wereld, via het International Centre for Child and Youth Studies (ICCY), International Child Development Initiatives (ICDI) uit Den Haag, 16 - 19 mei, Brussel, Gent, Heusden-Zolder:

- Bezoek aan AGORA, vormingscentrum voor kansengroepen en intermediairen en de "reconversieprojecten" op de voormalige mijnsite, Heusden-Zolder
- Kennismaking met de werking van: STOP-project: "Preventie van antisociaal gedrag" International Centre for Reproductive Health, University Ghent, Dienst Adoptie, VCOK
- Discussiegroepen met studenten, Department of Social Welfare, University Ghent
- Bezoek aan de Dienst Preventieve Gezondheidsondersteuning van Kind en Gezin, Brussel
- Bezoek aan Beeldenstorm, sociaal-artistiek project in kinderopvanginitiatieven en Elmer-Zuid en De Buiteling, Interculturele kinderdagverblijven, Brussel

Boudry C., Peeters J., (2006) visite de Marie-Josée de la Famille et de l'Intégration et de l'Egalité des chances aux structures d'accueil de la Ville de Gand, Gand, 12 september

Bijwonen conferenties en studiedagen

Boudry, C., (2006) European seminar for trainers, training managers and policy makers. Respect for diversity, equity and social inclusion: working with parents and professionals in early childhood education, Barcelona, 14 – 19 mei

Boudry, C., (2006) Making sense in the city, Symposium, Rik Pinxten, Gent, 17 - 19 december
Vervaeke, V., (2006) Landelijke conferentie: Deuren open voor ouders in de kinderopvang en scholen. Mutant, Den Bosch, 10 april

Claesen R., Peeters J., TCA- meetings improving Childcare, Duitsland, Gelsenkirchen 28 – 31 maart, Luxembourg, Luxemburg, 26 – 29 september, Italië, Pescara, 12 – 16 december

Boudry, C., Claesen R., Peeters, J., Vandenbroeck, M., DECET, Gent, 3 – 4 februari

Claesen, R., Themawerking Genderstereotypen en beeldvorming, ESF-Agentschap Vlaanderen

Claesen, R., Innovatieforum, ESF-Vlaanderen, Brussel, 20 oktober

Claesen, R., De Vos J., Training IGGI- informatie Gelijke Kansen- KHKempen te Geel, 23 maart

Claesen, R., De Vos J., Introductie onderwijzen en samenstellen in WEB CT, Edugolive, Brussel, 8 en 22 mei, 12 juni

Claesen R., De Vos J., Van der Mespel S., "Instructional Design", door Solvolution, Gent, 8 en 21 augustus

Claesen R., Infonamiddag over het Grundtvig-programma, Landcommanderij Alden Biesen, 26 oktober

Vervaet, V., (2006) Conference: Contesting Early Childhood, London, 11 en 12 mei

Internationale redactievergaderingen kiddo en kinderen in europa

Peeters J., Van der Mespel S., Schotland, 11 tot 13 oktober

BIJLAGE 1: STOP, Steunpunt en Trainingscentrum OPvoeding

De missie van het STOP-project is 'bijdragen aan preventie van antisociaal gedrag' en dit met respect voor ouders en vertrekkend vanuit hun hulpvraag.

De activiteiten die we ontwikkelen om deze missie na te streven zijn te vatten in vier groepen:

- hulpverlening (tot nog toe is dit de enige activiteit waarvoor we subsidies ontvangen),
- methodiekontwikkeling en verspreiding,
- vorming hulpverleners, en
- beleidsbeïnvloeding.

In dit jaarverslag zullen we per groep activiteiten aangeven wat er specifiek was voor 2006.

1. Hulpverlening

Net zoals de voorbije jaren, organiseerden we in 2006 vier trainingsgroepen: twee in het voorjaar (Lokeren en Gent) en twee in het najaar (idem). In elke groep kunnen maximaal tien gezinnen geholpen worden. Het voorbije jaar betrof het in totaal 37 gezinnen.

We bereiken een heterogeen publiek: kansarme en kansrijke gezinnen, éénoudergezinnen, wedersamengestelde en oorspronkelijke gezinnen, allochtone en autochtone gezinnen, jongens en meisjes. We willen dit ook bewust blijven nastreven. De ervaring heeft ons geleerd dat dit een meerwaarde kan hebben. Ouders worden benaderd als ouders – dat is wat hen bindt – en niet als bijvoorbeeld kansarme of Marokkaanse ouders.

2. Methodiekontwikkeling en verspreiding

Naar aanleiding van het Globaal Plan (2006) van minister Vervotte zal in de komende jaren in Vlaanderen de methodiek verspreid worden en dit over de periode 2007-2009. Zes nieuwe teams die telkens twee locaties bedienen zullen in die periode opstarten. Uitzonderingen met slechts één locatie zijn Sint-Niklaas en Brussel.

In Nederland zijn ook enkele nieuwe organisaties met onze methodiek aan de slag gegaan. Lindenhout in Doetinchem (Arnhem) en het Kabouterhuis in Amsterdam.

Een eerste fase van het onderzoek is afgerond in 2006. De resultaten worden verwerkt en zullen tot een publicatie leiden in 2007. Een tweede fase in het onderzoek – ditmaal met een controlegroep – is gestart in september 2006.

3. Vorming van hulpverleners

Het hoofdbestanddeel van de gegeven vormingen zijn pedagogische studiedagen op basisscholen. We vinden dit een belangrijk aspect van onze werking: we zien scholen als een belangrijke partner in onze werking enerzijds en we merken zowel in positieve als negatieve zin de grote invloed van de pedagogische vaardigheden van leerkrachten op 'onze' kinderen én ouders.

Ook veel tijd werd besteed aan het trainen van nieuwe collegagroepen: het Interstedelijk CLB Gent, het Kabouterhuis in Amsterdam, Lindenhout in Doetinchem en Jeugdformaat in Den Haag.

Daarnaast werd een actieve bijdrage geleverd aan volgende studiedagen of congressen:

- Kan ik even binnenkomen? Kansrijke programma's en methodieken voor gezinsgerichte interventies in de jeugdzorg. Amsterdam, 9 mei.
- Ontmoetingsdag opvoedingsondersteuning. Antwerpen, 18 mei.
- Derde symposium over het jonge risicokind. Omgaan met jonge kinderen met gedragsproblemen: over de grenzen van disciplines. Leiden, 20 september.
- Kinderrechten en ouderlijke verantwoordelijkheid. Gent, 6 oktober.
- Congres Linker. Gent, 15 november.

4. Adviserend Werk

Op dit terrein was 2006 een overgangsjaar. In 2005 werd meegewerkt aan een werkgroep met als doel de minister te adviseren op het domein van 'jongeren die delicten plegen'. Onze inbreng lag op het terrein van de preventie.

Begin januari 2006 werd het Globaal Plan van de minister gepubliceerd. Hierin valt duidelijk het werk van de werkgroep terug te vinden.

Concreet zal dit betekenen dat vanaf 2007 op meerdere plekken in Vlaanderen een STOP-team zal worden opgericht. Ons team zal hierbij een coördinerende rol hebben en de verschillende hulpverleners moeten trainen en aanvankelijk ook superviseren.

Samenvatting

2006 was een overgangsjaar, met enkele boeiende aspecten: naast het reguliere werk waren er twee trainingen voor trainers in Nederland en één in Vlaanderen, én de voorbereiding van de implementatie van de methodiek in Vlaanderen vanaf 2007.

Wim De Mey
Coördinator STOP-project

Evaluation Report

European Seminar

for trainers, training managers and policy makers

Respect for Diversity, Equity and Social Inclusion:
Working with parents and professionals
in early childhood education

Barcelona
May 15 – 19, 2006

Organised by the European DECET network
Hosted by Associació de Mestres Rosa Sensat
Funded by the Bernard Van Leer Foundation

**Evaluation report based on
the summaries of the DECET national partners
and the guest participants evaluations**

Ana del Barrio Saiz (MUTANT)
January 2007

INDEX

Introduction

Part I. Evaluation of the Seminar

1. General comments

- 1.1. Networking
- 1.2. Purpose of the Seminar
- 1.3. Diversity

1.4. Framework

2. Plenary

- 2.1. Strengths
- 2.2. Weaknesses

3. Workshops

- 3. 1. Strengths
- 3.2. Weaknesses
- 3. 3. Documentation

4. Logistics

5. Expectations/questions and suggestions

Part II. Impact of the Seminar

Guest participants' evaluation

Networking, implementation and dissemination

DECET delegations' evaluation

Networking, implementation and dissemination

Part III. Feedback DECET Barcelona Seminar

Part I. Evaluation of the Seminar

Introduction

This evaluation report has been compiled on behalf of Workpack 2. The Workpack was charged with the organisation of a European Training of Trainers Seminar on Equity, Diversity and Social inclusion in Early Childhood Care and Education. The Seminar took place in Barcelona, Spain on the week of May 15th to 19th 2006. This report is based on the evaluations of the DECET national partners and the guest participants. The first page provides a copy of the invitation for the Seminar sent to all participants. Part I of the report provides a summary of the evaluations regarding the programme and the logistics as well as some suggestions for future programme developments. In Part II you will find a summary of the impact the Seminar had for the development of the work and networking of DECET members and guest participants at national and international levels. Finally Appendix I and II include the evaluation forms and a list of participants.

Invitation

The DECET network wishes to extend an invitation, to trainers and training managers delivering equity and diversity training, in early childhood care and education to participate in a European training of trainers' seminar.

This innovative seminar is a concept to bring together, for one week, trainers engaged in promoting inclusion within the sector. Ten European countries will be invited to participate in the seminar, which will be delivered by members of DECET.

Places are limited and only accessible on invitation. Priority will be given to experienced trainers delivering equity and diversity training in the early childhood field.

Background and content

... This seminar aims to draw on both the individual and collective development and experiences of the DECET members and also on participants' expertise. In this way the network will endeavour to provide a comprehensive, innovative and challenging seminar on issues of equity and diversity for the early childhood sector. The program will cover a number of themes, which will address issues of diversity including gender, ethnicity, children with special requirements, diversity in family composition, class, etc.

Aim

The aim of the seminar is to provide a Europe-wide forum of discussion, exchange and professional development on equity and diversity for trainers and training managers in early childhood education and care.

Objectives

- To deliver training to equity and diversity trainers in Europe
- To provide a space for trainers, training managers and policy makers to enable in depth exploration of equity and diversity issues
- To create opportunities for networking
- To share experiences, knowledge, understanding and skills

- To enhance future training at national and European levels
- To raise the level of debate on equity and diversity training in early childhood training at national and European levels

The seminar will be of interest to:

Initial trainers, in-service trainers and staff development leaders, training managers and training officers already experienced and delivering equity and diversity training.

1. General comments

The evaluations of the diverse DECET delegations and guest participants show unanimously that the Seminar delivered **an interesting and ambitious program**.

- *Interesting, stimulating and challenging*
- *A lot of inspiration!*
- *A great diversity of viewpoints and approaches to equity and diversity were presented in a variety of forms that covered pedagogies, policies, training and networking among a substantial number of European countries*
- *During the seminar the key issues of the Diversity approach were made visible and were highlighted!*
- *The week was positive and beneficial*
- *Great to see anti-bias goals running through the week*
- *A very ambitious agenda but nevertheless timely and necessary.*

1.2. Networking

The Seminar provided a **good opportunity for national and international networking with professionals of different disciplines**. At the same time some delegations and guest participants suggested that **more could have been done to bring participants together**.

- *The Seminar provided good opportunities for the networking, exchange and sense of unity*
- *... with the cross cultural element of this seminar being particularly important*
- *An interesting mixture of people in terms of functions: policy makers, researchers, practitioners.*

Nevertheless:

- *The dense schedule meant that people skipped plenaries just to meet each other*
- **Some participants** (Guest participants and the delegation of VBJK) **missed the the opportunity to network** with peers transnationally (e.g. amongst policy makers, amongst trainers, etc;)
- Others (ACEPP, ISTA) would have liked more **activities to help participants to approach each other**: such as the exchanges and activities at the beginning of the Seminar like the one Schedia provided at the end of the Seminar. They felt it would have been better to have more time in workshops, more training sequences and games.

1.3. Purpose of the Seminar

The question: *could more have been done to bring participants together?* is related to the purpose of the seminar. And here the question for participants seemed to be:

Was the Seminar a Training of trainers or a Conference?

Several DECET delegations (ACEPP, CAF, ISTA, Pavee Point) as well as the guest participants express in their evaluations that there was a lack of clarity about the purpose of the week. As there was a diverse audience (trainers, managers, politicians) there was also different levels of knowledge, this should have been taken into account. For instance the expectations of such a diverse participant audience required that different approaches should have been taken

- *It was not always clear i.e. whether it was training or an awareness raising conference*
- *People generally felt that calling it a training of trainers was perhaps a type of false advertising*
- *I'm disappointed: I have "bought" something different (training of trainers) from what I got (traditional conference)*
- *Seminar or training of trainers, the approach is different in one case or the other*

1.3. Diversity

The Seminar made visible the almost absence of a diversity of voices other than Western, white and female.

- *Lack of representation from other minorities, including the voice of children and young people (CAF delegation)*
- *Biases: Lack of presentations by people with migration background (ISTA delegation)*
- *Missing people from « the South »: they should be included in the debates. (Guest delegation)*
- *It was mainly a 'white' female group (MUTANT delegation)*
- *Obvious lack of diversity in the DECET network...Very much a Western perspective (Pavee Point)*

1.4. Framework

The need of **a clearer framework** for the week was often expressed: clarity on DECET its context, the vision it operates out of etc. There was also a lack of clarity about the connection between the days and also between the morning and afternoon sessions.

- *Some people felt that the first day **should have framed the context and defined terminology** of DECET for the week*
- *The week should have been **pure plenary in the morning** and **ideas and interactive workshops** in the afternoon*
- ***Lack of links between plenary and workshops***
- *It was missing **a clear outline** for the whole seminar*

2. Plenary

2.1. Plenary strengths

Most of the plenary sessions were valued as **excellent**, comments include:

- the **richness** and the **diversity of viewpoints**
- the **combination of policy and practice** and
- the **cross-section of speakers**

There were **special positive remarks on** Marta Mata, John Bennett Elly Singer and Michel Vandebroeck.

2.2. Plenary weaknesses

General comments on weaknesses include: **too full, too many contributions, not enough time for discussions, reflections and participation and to many presentation presented in a traditional manner.** (ACEPP, CAF-, ESSSE-, ISTA-, MUTANT, Pavee Point-, Schedia delegations and guest participants)

About content and expertness:

- Plenary sessions were **mixed in standard** (Pavee Point delegation)
- **Some** of the plenaries **too theoretical and abstract** for this kind of a seminar and on occasion, perhaps unavoidably, repetitive (SCHEDIA delegation)
- **Some felt that the majority of speakers were not especially cutting edge in the area of equity and diversity** as the expectation was to hear thought provoking innovative and new developments within Europe (CREC delegation)

About time, coordination and the way of presentations:

- Speakers should have stuck to their allocated time slot (this reduced time for networking) The coordination of speakers and their focus was not always good (Pavee Point delegation)
- Some Power Point in plenary were clear and more easy to understand even without translation (ACEPP delegation)

3. Workshops

3.1. Workshops: Strengths

The workshop sessions have been valued as *positive, enjoyable and informative, very interesting and enlightening.*

Hands-on workshops have been particularly appreciated by the guest participants.

Positive remarks include:

- *Partnership between Parents and Professors in a parenthood research (ACEPP)*
- *Médiation: overcoming the 'cultural shock' (ACEPP)*
- *Personna Dolls (ISTA, CREC)*
- *Multiple traps in intercultural pedagogy (ISTA)*
- *Indigenous children and education (MELEL XOJOBAL)*
- *Democracy and young children. Young children playing together and coping with conflicts (MUTANT)*
- *Presentation of a Dutch training program for trainers and the challenges of diversity (MUTANT)*
- *Democratic participation of diverse families in school' (Rosa Sensat) It was very inspiring and a very good visual and conceptual/methodological presentation.*
- *Artistic activities (Schedia)*

3.2. Workshops: weaknesses

Weaknesses include (see also paragraph 2.2)

- **Too many workshops** and **not enough time allocated for discussion** during the session
- Workshops tended to be **dominated by presentations** and **should have been more participatory**
- In a quite a few of them the balance was again more tilted in the direction of **theory rather than practice** and participation
- Most workshops were like **mini plenaries with little interaction**
- **Training sequences** within the workshops were **rather short** – what a pity!

Sometimes...

... DECET members were too much in the foreground:

- Some workshops were too dedicated to DECET rather than giving consideration to the wider

network of individuals and projects

- DECET partners presented themselves, there was little exchange between participants

.....The translations were a weak factor:

- Translations were exhausting

- Difficulties of translation in some workshops

...difficulties reported due to a **lack of context information.**

3. 3 Documentation

A few comments have been expressed on the programme, abstracts and the texts on CD:

- *The programme and texts on CD were very much appreciated and they are still used (VBJK delegation)*
- *The documentation was of a high standard (CAF delegation)*
- *Some abstracts did not cover the content of the workshop (VBJK delegation).*

4. Logistics

Positive remarks on the event:

- *The fact that speakers were **members of DECET** and **available throughout the seminar** to continue dialogue was very positive (CREC's delegation)*
- ***Group size was good** and there were lots of chances to meet and share experiences. People were very approachable and it felt comfortable. (Pavee Point delegation)*
- ***Signing up before** workshops was a good thing (ACEPP)*
- ***Many thanks for the effort put into the seminar by the organisers!** (CAF delegation)*

Positive remarks on the preparation of the Seminar:

- ***The induction day in own country was useful** to set the context in terms of : who was who; what the seminar was about; background to the DECET Network; in getting to know Irish delegation (Pavee Point delegation)*

Nevertheless:

- ***Evaluation sheets were too far** from central room (ESSS)*
- ***The evaluation has to be made on site** and not to leave it for later. (Rosa Sensat)*
- *Occasionally the **coordination between the people involved** could have been better, the eagerness with which the organizers tried to solve problems when they came up made up for it. (SCHEDIA)*
- *It would have been helpful if all the speakers had distributed at least **a summary of their presentation**, so the participants would not have to take notes leaving time for reflection and discussion (SCHEDIA)*
- *For members of ISTA as a DECET partner, who had **several functions during the seminar** this was **especially exhausting**: being presenter, participant in workshops, organizers all in one (ISTA)*

Logistics Rosa Sensat

A word can summarize the evaluations of all participants: **excellent!**

- *Extremely positive and wish to congratulate the Spanish colleagues (VBJK delegation)*
- *Perfect, warm reception, (ESSSE delegation)*
- *The seminar venue was of a high quality provided and congenial to both formal and informal discussions. Delegates appreciated food served outside where this is rarely possible in our own climate. The choice of food on offer was varied and catered for most diets. (CAF delegation)*
- *Organisation was great! Location wonderful, catering as well (ISTA delegation)*
- *Very good organisation, catering good organised, we won time and it was a possibility for exchanges (ACEPP delegation)*
- *Good organisation. Good atmosphere. (MUTANT delegation)*
- *Venue and central location very good (Pavee Point delegation)*
- *Maria was a great hostess (Pavee Point delegation)*
- ***Thanks to Rosa Sensat!***

Nevertheless:

- **Translation** was generally quite poor especially in workshops, some had no understanding of the topic (Pavee Point)
- The seminar showed how complicated **translation** is, it's not only about putting words from one language to another, it is always a mediation between discourses and context-related understandings. Some of the interpreters managed to do this, some less. (ISTA delegation)
- **Translations in more European languages** would have also facilitated the exchange of ideas. (SCHEDIA)

5. Expectations, questions and suggestions

The Experience could be repeated:

- Do it again please! ... Expecting other meeting opportunities, considering that **DECET is a significant « motor » of change**. (Guest participants)
- Bringing together so many different people with similar concerns is great and should be repeated. (ISTA delegation)
- It would be a good idea for DECET to organise additional seminars in the future (SCHEDIA)

Who and how many participants:

The impact of the presence of 'special' participants as well as the number of participants from each organisation has to be taken in account:

- The fact that **a policy maker** from the city where Schedia's intervention programme is unfolding, attended the seminar, has facilitated cooperation with municipal early childhood education provisions as the policy maker **has become an advocate of Schedia's work** on diversity and equity.
- The ESSSE delegation mention that the presence of two members instead of one could have had more influence in their own organisation

The total number of participants:

- The two people who came from the Government administration thought it was a pity that the number of participants was so limited. (Rosa Sensat delegation)
- Group size was good (Pavee Point delegation)

Questions also came up about the feasibility of a week long seminar: areas of concern included: a full week away from work, the costs and the focus:

- **a full week out of work:**
 - The main reasons that Scottish people did not attend were that it is difficult to take **a full week out of work** for both policy makers and practitioners.
 - The CAF delegation has evaluated the Seminar as **too long**
 - It would be a good idea for DECET to organise additional seminars in the future, however, **shorter** (SCHEDIA delegation)
- **the costs:** The cost was prohibitive for voluntary/independent sector practitioners who may have more autonomy on decisions regarding staff development but less of a budget – the Grundtvig application process is protracted (we have only just received the grant) and does not meet full costs (in our case CAF made the subsidies).

- **the focus:**
 - DECET should be more focussed on **the community** and keep it high on their agenda(CAF delegation)
 - The original idea of a **training of trainers** with a focus on training sequences and their reflection should be taken up. (ISTA delegation and Pavee Point)
 - It was perceived by a few participants that the **focus on Diversity was very broad** and almost too large (MUTANT delegation)
 - Diversity issues are highly related to social tensions, violence, etc. Some participants would have valued a **discussion on these social problems.** (MUTANT delegation)
 - It would be a good idea for DECET to organise additional seminars in the future, however more focused dealing with **specific issues** regarding diversity and equity(SCHEDIA delegation)
 - **Content was huge:** On reflection it could have been more clearly divided up ie: Policy training, research, practice (Pavee Point delegation)
 - **How can we involve parents** was very important is key but **some models** people found very '**scary**'(Pavee Point delegation)
 - While research based workshops were interesting much information could have been gleaned from reading various report, **a workshop discussion base fora** would have been more valuable. (Pavee Point delegation)
 - **Reflective experiential process** were excellent an ensured we remain anti-racist practitioners and also help us both reach our learners better and understand better the processes they need to go through to develop(Pavee Point delegation)

SUGGESTIONS

Professional Dialogue should be the essence of any encounter

*the impact would have been greater if
there had been a greater emphasis on professional dialogue
and less on presentations: this would have enabled more meaningful contacts with each
other (CAF delegation)*

Opportunity for discussion and exchange in workshops

*e.g. describing projects and discovering links and similarities with each other
(CAF delegation)*

A range of presentation styles other than power point

(CAF delegation)

Less is more

(ISTA delegation)

Other issues:

- **Activities during the seminar:**

- *A wish: Visiting a child care centre or school to exchange 'diversity' in practice and to enlarge the learning possibilities*

- **Difficulties in communication:**

- *Some felt that the difficulties in communication between French and English was a problem and some people felt that the French delegation was somewhat fragmented from the rest of the group and they thought this was a pity. (Pavee Point delegation)*

Other expectations:

- *Expecting to incorporate **more research in the workshops** (Guest participants)*
- *To influence on a politic level it would be interesting to work about **prevention** for child in an European level (ACEPP delegation)*

Part II. Impact of the seminar

Networking, implementation and dissemination

The evaluations show that there is a desire from participants to engage in the development of national networks. The Seminar seems to have generated a strong motivation to continue with reflections on diversity issues and to urge a commitment from participants to continue this process. At the same time two cautious notes emerge Rosa Sensat (*it is too early to measure the impact of the Seminar*) and ESSSE (*it was difficult to maintain the dynamic during the seminar*). This reminds us that proactive efforts will need to be continued to ensure a real impact in each country from the Seminar.

Dissemination of the information from the seminar in individual organisations seems to have been accomplished. There are also some plans for publications, dissemination on websites and some articles have been already written.

There has been frequently mentioned **implementation** in curricula and training and there are also some reports on impact in policy.

Some **Transnational Networking had begun**. Some international contacts have been made. DECET and guest participants have already had invitations and have participated in international conferences.

Guest participants' evaluation

Dissemination

Within participants' organisations

- All guests participants have communicated and disseminated information on the seminar within their organizations

Outside own organisations:

- AFTALE and MELEL Xjobal have also disseminated to other organisations such as training centres, publications and in training networks

Networking

International

- planning of further exchanges: Lyon, Rosa Sensat, Men in Childcare, Toulouse
- plans for exchanges with Musatti, VBJK, Rosa Sensat and ESSSE
- inviting DECET speakers to a conference (ISSA)

Implementation

- changes in supervision of local projects and of the work with families and "indigenous" children
- work on multilinguality in Morocco
- making use of DECET materials (e.g. seminar in Rome)
- putting a stronger focus on diversity issues in research on professionalisation

DECET delegations' evaluations

ACEPP delegation

Dissemination

Within and outside participants' organisations

- All the ACEPP guests did a communication within their teams and broader

Implementation

- All the ACEPP guest have used the content of seminar in their organisations or work. In practise as a politic in the town, or as trainer
- The work of MUTANT has being inspiring for their own training of trainers

CAF delegation

Implementation and Dissemination

Delegates have used information from workshops to influence practice e.g. one purchased a recommended book and ideas from it used both in training and shared with others. For another it meant giving higher priority to the child, as part of the community, in their work – her summary paper on the relevant aspects of the Barcelona seminar has been disseminated through her project website with a copy being given to each of their 40 groups.

CREC delegation

Networking and Dissemination

Following on from the DECET seminar, CREC organised a small invited symposium with partners that attended, the following feedback represents the impact of the seminar nationally:

- Some of the organisations have planned future conferences with key focus on aspects of diversity and equality.
- Plans for publications, newsletters will also focus on diversity and equality in the early years not just highlighting work in the UK but wider Europe.
- Invite European partners to future meetings for exchange of good practice and inspiration.

Impact on curriculum, training and policies

- One of the organisations as a result of the Barcelona conference is -validating all there early years courses and are committed to ensuring that they have strong diversity/equality across the curriculum.
- More awareness in the training programmes, on how to incorporate diversity and equality in their materials
- More determined to bring in diversity and equality issues within performance indicators
- National meetings have been planned to explore different policies, practices and engage in deeper dialogue on issues of diversity and equality. (19th February, 6th June, 10th October 2007)

ESSSE delegation

Networking

- Many contacts within and outside France but French speaking
- It is difficult to maintain the dynamic during the seminar. Therefore it is important to organise a yearly meeting or training day between the delegations members

Dissémination

- To colleagues within own institution
- To other professionals in the field of health or social affairs

- There is motivation to continue with reflections and commitments

Implementation

- Use of information in publications, conferences and courses
- Influence on own work on reception of immigrant children
- Within the framework of DECET plans to propose other training of trainers, specific training for one institution or to specific professionals; also plans of publications, didactic materials and new seminars

ISTA delegation

Impact on regional networking and policy-making

- The seminar has a strengthening effect for the regional network (Berlin) on issues of diversity & equity and may influence policy-making in the field of training (not on a national level, as we did not spread out that far with this seminar)

Impact on international networking

- Seminar strengthened networking with ISSA (Zorica Trikić invited Anke Krause to hold a workshop on persona dolls in Sarajevo)
- Contacts during the seminar could turn out as starting points for bilateral exchange and networking in the future (for example with: Frank Bulthuis/ SLO NL; ATFALE; Anne-Marie Rubio/ le Furet France)

Impact on curriculum and training

- At the moment we are developing a new curriculum for our preschool-teacher studies in Berlin. For this curriculum the seminar was very important and it gave me a lot of impulses concerning questions of equity and diversity
- The Seminar gave ideas for an in-service training course on intercultural education in collaboration between universities of applied social sciences and the state-run training institution for preschool teachers in Berlin
- The seminar stimulated individual reflections and was rich in giving ideas and inspirations (Many, many examples like: learning about the situation in other countries like Maroc, Mexico, Greece; working with parents: talking about societal future visions for their kids; photos with people in the community in the entrance hall of a centre; leadership programs in England; children and conflicts in multicultural settings; what John Bennett said about abuse of power against children in denying their ways of learning...)
- Due to our guests from universities (Berlin and Jena) and the public training institution for preschool teachers in Berlin the seminar will – hopefully - have impacts on the conceptualization of curricula in initial and in-service training institutions
- Seminar experiences strengthen our understanding of the issues and our training approaches within ISTA (Inspired by workshops we include the methods and material in our trainings, like Ana's "simulation workshop Barnga", resources from ATFALE/Maroc in Arabic)

MUTANT delegation

All participants are highly motivated to bring forward diversity issues into their own institutions, in their networks and into their daily work. The delegation undertook several actions to implement the DECET input, collectively and individually in their institutions.

Networking, implementation and dissemination. Some examples:

- The MUTANT delegation have met three times after the Seminar and started to discuss relevant questions and issues related to Diversity
- The National Institute for Curriculum research and development composed an Institute's policy document, aiming for diversity in all curricula. The DECET approach is highly mentioned
- The National Platform of Pedagogical Staff in Childcare initiated a task group on Diversity, providing a discussion paper for the Platform

- A large childcare provider in the city of Enschede, responsible for pedagogical development, policies and trainings implemented diversity in the pedagogical policy of the institution
- Several articles were written in professional magazines
- Collectively the delegation proposed 'Diversity and Equity' as the theme for the annual National Child Care Conference 2007 and will provide many workshops on this issue
- Several members have already contact other DECET partners and have cooperation plans developed. Two members participated in ISSAs' conference in 2006

Pavee Point delegation

Impact: Pavee Point held a national Forum in June 2006. Seminar participants presented at the forum. There was also international participation including the DECET coordinator. The forum was successful in addressing training and networking issue.

International Networking

Seminar strengthened networking with ISSA (Zorica Trikić invited Colette Murray to Sarajevo to present the Dominant walk)

National Networking

The seminar had a motivational impact in that participants were very keen to continue to network on a national level.

It was useful to compare what we are doing ourselves, to see we are doing ok. This gave confidence to participants.

It was recognised that we:

- Need more weight from a variety of organisations to move the work forward
- Need to set up national network
- Need to use the experience of the DECET network better but the web site is a disaster

The Group continues to meet at 3 month intervals to share information and supports for training. Most participants from the seminar are committed to forming a national diversity and equality network in 2007. Contact with people in Europe has been limited some people intend to make contact in the future and some have looked at websites etc.

Rosa Sensat delegation

Impact in the country

- We believe it is still too early to measure it, specially when we think of the complexity of such issues.
- Due to the nature of the seminar (it was a closed seminar for a reduced number of people) we don't believe it may have had a direct impact in the country.

Impact in Rosa Sensat

- It has had an impact in Rosa Sensat which is slowly being translated into actions that will take place and will contribute to the dissemination of the contents of the seminar.
- Again, due to the fact that it was a closed seminar, we feel it hasn't had a dissemination among our professionals. We also think that, once more, the language didn't play in our favour.
- Still, on the occasion of the seminar, we got to translate the DECET Training Manual which we are distributing where we believe it may have an impact and will be shortly on our website.

SCHEDIA delegation

Networking international

The seminar provided excellent opportunities for networking on the European level and e-mail addresses are particularly helpful in supporting the networking that started there.

Networking on the national level

- The Seminar was an occasion for the establishment of closer bonds between Schedia and the Municipal directorate of early childhood education provisions in a context that provided inspiration enthusiasm and solidarity. The fact that a policy maker from the city where Schedia's intervention programme is unfolding, attended the seminar, has facilitated cooperation with municipal early childhood education provisions as the policy maker has become an advocate of Schedia's work on diversity and equity.

Implementation

As a result of the participation of a policy maker who happens to be the director of the municipal early childhood provisions Schedia co-organised with the Municipal Directorate of Childcare Centres the following:

- √ Day-long meeting with parents and educators on a variety of issues with emphasis on diversity and equity
- √ A running workshop for parents and teachers on theatrical expression on topics of equity and diversity. For that workshop a poster was developed and it was advertised in local schools and newspapers in Greek, Albanian and Russian.

Additionally, necessary actions were taken so that

- √ Schedia could get in touch with the parents of immigrant children in two early childhood centres and address the general assembly of the personnel in another one.
- √ When the need arose for a Turkish-speaking mother to enrol her children at a Centre, it was made possible even though when she had first inquired she was told that the places were all taken.

VBJK delegation

Networking

1. within participants' organisations

- reports for own colleagues: in Kind en Gezin, the city of Antwerp, the city of Ghent, the Flemish Community Commission

2. on national networking

- commitment to continue the networking by discussions: The cities of Brussels, Antwerp and Ghent on social inclusion and how this can be implemented by making the access policies more transparent for parents (VBJK delegation)
- Contacts between organisations: Kind en Gezin (Flemish Community) and ONE (French community) have been enhanced.

3. on international networking

- exchanging experiences: on social inclusion with Lyon and Birmingham.

Impact

1. on training

- Diversity is made more visible in the new training offer of VCOK (VBJK delegation)
- Diversity is put higher on the agenda of colleague intervention groups in the city of Ghent (VBJK delegation)

2. on policy

- A new project is set up to enhance the social inclusion in Brussels' child care centres for 2007 (VBJK delegation)
- Issues of Barcelona have influenced policy documents on the neighbourhood childcare centers in Flanders and on the new "Centra voor Kinderopvang" and their access policy. (VBJK delegation)

Part III. Feedback DECET Barcelona Seminar

Rita Swinnen 28 June 2006

PURPOSE OF MISSION:

Attending, participating in and contributing to the European seminar for trainers, training managers and policy makers *Respect for Diversity, Equity and Social Inclusion: working with parents and professionals in Early Childhood Education*, Barcelona, 15-19 May 2006. This conference was organised by the DECET Network, hosted by Associació de Mestres Rosa Sensat, foreseen in the action plan of the current DECET phase, and supported by the BvLF.

RELEVANT DATA:

The seminar is the outcome of Work Pack 2, one of the 3 working groups of the DECET Network set up in the current phase. It builds on the specific and earlier output *Diversity and Equity in Early Childhood Training in Europe a Manual* also available in French and Spanish. This seminar was meant to introduce the work in Respect for Diversity, Equity and Social Inclusion as developed by DECET partners and others to a selected audience (approx. 90 people) of trainers of trainers, policy makers, networks (e.g. ISSA, Step by Step Eastern and Central Europe, El Grupo de Trabajo, Guatemala and Mexico, Men in Childcare, Scotland, Children in Europe) and interested organisations outside the region, such as Atfale, Morocco and Melel Xojobal, Mexico and the International Centre for Tolerance Education of the Third Millennium Foundation, USA.

THE SEMINAR:

1. The seminar sought to cover a broad spectrum of the DECET Network's and its partners' work in respect for diversity, equity and social inclusion. Therefore it touched upon five major issues: each for one day. Each issue was introduced by two or three people in a plenary session and further developed or illustrated in separate workshops. As expected comments of the participants included the lack of time for discussion. Nonetheless there was sufficient informal (free) time, which allowed for rich discussions among people.
2. The seminar organisers (the WP 2 members) had carefully prepared the information on programme and content. Each participant got an EECERA style programme brochure with summarised entries for each input (plenary or workshop) with a choice for an English or a French version. So, she/he was able to make informed choices on what to attend and what to expect.
3. The seminar was hosted by *Associació de Mestres Rosa Sensat* in Barcelona. First, Barcelona is a marvellous city which has much to offer to any visitor. Second, Rosa Sensat is well located near the port area. Third, Rosa Sensat knows how to receive large groups and the accommodation is equipped to run seminars and workshops. Rosa Sensat is already for a long time associated with the work supported by the BvLF: 1) *Context Infancia*, a project with the Municipality of Barcelona; 2) with their magazine *Infancia* Rosa Sensat is member of Children in Europe; and 3) since the Barcelona meeting in October 2004 they became an associated partner of the DECET Network and a full partner since February 2006. They have always been a good contact and resource of the European Desk.
4. The five issues which provided the structure of the seminar were:
 - Conceptual frameworks

- Pedagogies of diversity and equity
- Policies
- Training curricula
- Networking

Conceptual frameworks

5. The two people who set the tone on the first day were Martha Mata, who is one of the founding members of Rosa Sensat and still active in the Association. In addition, she is currently one of the principal advisers to the Minister of Education and has a huge impact on policies in relation to early years education.¹. Her speech was a powerful one and put across Rosa Sensat's commitment to inclusive education and democracy (new position paper²) embracing respect for diversity and children's participation. The second speaker was Michel Vandebroek, who elaborated further on his views expressed in the BvLF Working Paper 38 *Globalisation and privatisation: the impact on childcare policy and practice*. More in particular he developed the idea that childcare or early childhood education – in addition to its traditional economic role as facilitator of employment for parents – defines its educational and social position in society. These notions are important to define the social inclusion and respect for diversity framework in the BvLF's issue area 3. It is good to see that the BvLF has played an important role and is still doing so in supporting new initiatives (projects and cross-national networks) in the area of social inclusion and respect for diversity and is contributing to moving the agenda forward.

6. In the afternoon out of a good assortment of workshops I choose to attend the presentation of *Children crossing borders: a research project on children of immigrants in the USA, Italy, England, Germany and France*³. Both workshops were facilitated by Tony Bertram, Chris Pascal and Dalvir Gill of the Birmingham Team (CREC Centre of Research in Early Childhood and member of DECET) and by Sylvie Rayna⁴ of the French Team, University Paris 13. Through my network contacts I was informed in 2004 about this upcoming research. I had no difficulty in getting full Eurodesk support and have it in line with the workplanning of the Desk and its thematic approach. Here we deal with new ways of looking at research. It is about capturing *multi-phonetic voices and perspectives as young children enter intercultural preschool*. The methodology used relates to the mapping of perspectives on the basis of video (images of a regular preschool) and edited to provoke communication, statements, perspectives and debate. The latter is the basis for analysis and research.

The new title of the research project *Young Children crossing borders* addresses some conscious choices. Borders seen in terms of diversities: linguistic, geographical, psychological,

¹ In Spain the early years services are divided into two age groups (0-3 and 4-6). They are referred to as education services, never as childcare. Liana correctly says that Rosa Sensat profiles its role as education not as care although they work with the youngest ages. However this is official policy! (see MR LG para 3)

² For a new public education system, 40th Rosa Sensat Summer School Declaration, July 2005

³ 222-2004-039 Preschool in five countries; in the meantime Joe Tobin presented an update to BvLF staff on 23 May 2006

⁴ researcher at CRESAS, INPR, an institute which has close contacts with BvLF. At the moment the CRESAS team is part of University Paris 13 GREC (*Groupe de Recherche sur les ressources éducatives et culturelles*) under the leadership of Gilles Brougère. (see study supported by BvLF FRA-2005-029: *la pédagogie des crèches parentales interculturelles*) Sylvie was one of the first researchers together with Mira Stambak to look at peer interactions among very young children (see *Les bébés entre eux* PUF, Paris 1983)

sociological, generational, gender, faith and so on. One of the borders that is prominently present in this research is the border between home and school or the transition between home to early years setting and its impact for young children, parents, etc. (based on the Bronfenbrenner model *The ecology of human development*) and on the cultural capital (based on Bourdieu's terminology and methodological frameworks). Other important dimensions to take into account refer to exploring identity and globalisation in the sense that identities are becoming quite complex and to social cultural issues such as the child as a social actor. One of the challenges for the research and with which they are struggling is getting the perspectives of children. In that respect some BvLF supported work can be helpful, such as the work of Alison Clark and Peter Moss of TRCU⁵; Penny Lancaster of Coram Family⁶ and *the Documentation Approach*⁷ of Stirling Council. Pat Wharton from Dundee University who is associated to this project as a researcher and present in this workshop responded very well to this concern. I would like to stress that this research ultimately seeks to help parents and young children negotiating an equitable position for them in childcare provisions and to contribute to changing policy and practice.

Pedagogies of Diversity and Equity

7. Focus was on terms and concepts in relation to language, with an excellent contribution by Dominique Malleval of L'Ecole Santé Social du Sud-Est on the difficulties of translation and the challenges for understanding. She went far in challenging the desirability of a common language which may cause constraints to thinking and loose the subtleness of communication. Here she made reference to the work of the linguist Claude Hagège who says that learning languages is an excellent way of finding out about one's position in relation to others and of opening up to others. According to Hagège it also provides a better understanding of one's own language. Another reference work is a book *Vocabulaire Européen des Philosophes, Dictionnaire des intraduisibles*, Barbara Cassin Collectif. Respect for diversity then also means not only valuing languages, but sharing languages and - in analogy with the social and cultural capital - perhaps we could go as far as promoting the sharing of a linguistic capital. Other contributions were made by Colette Murray, Pavee Point, Ireland and Jan Peeters, VBJK and Ghent University, Belgium. In her mission report Liana elaborates on the presentations by Regine Diekmann, INA-ISTA, Germany and Elly Singer, University of Utrecht, the Netherlands.

8. The workshops in the afternoon covered a wide variety of specific methodologies and particular training products. I picked out *Democracy and young children* how the results of the research of Elly Singer are translated for practitioners⁸ and how Mutant organises the training in childcare services in the Netherlands. The second workshop was about the use of video *10 regards, ten points of view on diversity* as a training instrument in initial and in-service training (L'École Santé social du Sud-Est, Lyon).

⁵ Thomas Coram research Institute, *Living Spaces* UKI-2004-006

⁶ *Listening to young children* UKI-2003-025

⁷ UKI-2004-058

⁸ See publication *Kijken ,kijken, kijken: over samenspielen, botsen en verzoenen bij jonge kinderen* Elly Singer and Dorian de Haan with the cooperation of Anke van Keulen and Nienke Bekkema, SWP 2006

Policies

9. The four presentations (Lyon, France; England; Flanders and Scotland) provided interesting clues to succeed in impacting policies. It is clear that it is a process that goes two ways: support from the highest level and the promptness to react from the field level. This should be coupled to good (evaluated) practice, based on research and theories. Organisations (NGOs, Quango's, academic institutions, training institutions etc.) form alliances to present their case. Money is available in the governmental budgets. An important factor is also that the socio-economic situation is favourable to change.

10. Example one: Integrated Children's Centres (England): decision was taken by the Labour government to spend the money (made by the Thatcher Government) on social and welfare programmes. Money was set aside by the Exchequer to put in place Early Childhood Policies and new services. The Early Childhood Lobby (composed of practitioners and researchers) was ready and quite successful in making their argument (in seminars and joint presentations). The first example was the government who decided to support an experimental phase, which led to a new legal framework for integrated services. The role of the Local Authority (LA) was redefined in ways that no longer being a mere service provider the LA was expected to act as an advocate for children and families. The leadership training piloted by Pen Green Centre ⁹ has led to the creation of a government funded academy to train leaders for these integrated centres.

11. The second example was Lyon, France: reference was made to the support of the Mayor, the budget allocation; but interestingly the staff recruited to coordinate the municipal early years sector has a longstanding field experience; training is provided by the BvLF supported partner l'Ecole Santé Social du Sud-Est.

12. The third example came from Flanders, Belgium: support was ensured at the level of the Ministry of Social Affairs. Innovation of the early years sector modelled on the research of the University of Ghent (Michel Vandenbroeck) and practice (VBJK), which have been both supported by BvLF and requires a strong cooperation between Kind en Gezin (the governmental organisation responsible for children and families) and VBJK (NGO funded by Kind en Gezin) .

13. Peter Lee, CAF: research and development (Scotland) offered some critical comments and also pleaded for ensuring that mechanisms need to be put in place so that interaction and monitoring between policy and practice levels are ensured. Peter Lee and his team are currently investigating this issue. This project is supported by BvLF (UKI-2003-048).

14. The workshops which I attended that day were: The BvLF supported project in Elefssina Greece and its impact on local policies combined with the experience in Mexico Melel-Xojobal and the merging network *El Grupo de Trabajo*. These presentations are available in-house (with MM) and is worthwhile for everyone interested in networking .

⁹ The BvLF provided a small grant. Final documents and training publications are in-house. (Resource Centre or MF)

Training Curricula

15. Both John Bennett, OECD coordinator of the Starting Strong programme, in his talk about a changed context for ECEC (early childhood education and care) was insistent on the necessity for a new profile for ECEC teachers, while Matthias Urban, University of Halle Germany shared with the audience the outline of an international comparative project on processes of change in early childhood education and care systems and the consequences for the workforce, i.e. professional early years workers. His conclusion goes into the direction of the thinking of Iram Siraj-Blatchford (London School of Education) who is well known to the BvLF and who suggests to create professional environments for sustained shared thinking, instead of a training centre. This issue could be worthwhile for the BvLF to look into if we are interested in innovative ways of training. The third speaker, Myriam Mony looked at the issue of training from her hands-on position as head of the early years professionals training department.

16. Then followed a Round Table Discussion with four people presenting their learning from past experiences on professional development: the Kinderwelten approach to training (Germany); the parents and diversity project and the Mutant training approach (the Netherlands); the 3P's (parents, professional and institutional partners) in France and the Greek experience of the Elele project on parents and professionals as agents of change. A common point of view was the importance of the change from within (the integrated approach) and the linkage between the educational and institutional agendas. Germany and the Netherlands stressed the benefit of building on existing support systems and on the competences of the child educators. Another challenge is to make the power relations in the cooperation parent-professional explicit and manageable. The French experience highlighted the importance of a joint definition of the trajectory and to engage parents, professionals and institutional partners on a voluntary basis. Both France and Greece stressed the value of working at all levels simultaneously and establishing networks within the local community. In the end one of the conclusions drawn was that projects or experiments are not enough, the challenge and ultimate goal is the mainstreaming of innovative approaches through among others professional development.

17. I attended the workshop led by Florence Pirard, pedagogical advisor ONE (Office de la Naissance et de l'Enfance, French speaking community, Belgium) on in-service training and quality. Her work (PhD)¹⁰ builds on earlier work developed at the University of Liège, which I have always followed closely and used in programme development. Florence is equally an active contributor to the IDPE (*Institut Européen du développement des potentialités de tous les enfants*) and is part of the research group *Nouveaux paradigmes*, a network focusing on new concepts in early childhood.¹¹ In this workshop the language issue overshadowed the content, but again this was an important signal that the language issue influences the understanding and sharing of experiences. (See earlier on Hagège.)

18. The second workshop I participated in that day was about meeting places for parents and children as spaces for socialisation and social inclusion. Two experiences were presented: the

¹⁰ Florence promised me to send her PhD.

¹¹ This research network brings together a number of prominent researchers like Gilles Brougère, Sylvie Rayna, Liliane Mozer, Michel Vandenbroeck and others with the aim to link the reflection in the French-speaking world to that of the Anglophone group of *Reconceptualising early childhood* with Joe Tobin.

places for children and children in central and northern Italy (Tullia Musatti). I brought back a publication¹² on the issue and in which the BvLF is clearly mentioned as funder from 1986 to 1991. The project supported was *Tempo per le famiglie* in Milan. The second experience of meeting places for parents and children was presented by Marie Nicole Rubio, Le Furet, France.

Networking

19. Irene Balaguer, responsible for the magazine *Infancia* within Rosa Sensat, spoke about the possibilities of networks from her experience in networks such as the EU (European Union) Early childcare Network coordinated by Peter Moss, which is now replaced by the Children in Europe Network.¹³, and the Catalan Network on early childhood education. A key aspect in her experience is the coordination of horizontal (net) work in a democratic way. She referred to the importance of leadership, in particular related to the international EU networks. Anke Krause elaborated on the organisation of networks and I spoke about networking for change.

20. I have presented my views to the Issue Area Group and the PP presentation and the full text are linked to the DECET project card. I developed the following:

The term network has become a catch-all for any activity that links people who share a common concern for a specific topic or issue. However, the success of any network depends on how its members relate to one another, and in turn, how they relate the network to their personal motivations, their culture and to the broader socio-political and economic contexts in which they function. The networks which succeed in fostering sustained social change, inevitably do more than simply link discrete units; they are more than associated data-bases or internet connections. They are social exchange arrangements. Effective networks add value to individual action by providing a platform for shared experimentation and learning across sectors, geography, professions and cultures. Anne Bernard in her evaluation of IDRC Networks: An Ethnographic Perspective (1996) says that a key to the viability of any network is its ability to adapt over time to changing circumstances. Networks function to best advantage where they are not cast in stone, but encouraged to evolve. The capacity to welcome and manage change constructively is therefore an important indicator of network strength. It is important for donors such as the BvLF to support networks with a sensitive and long-term commitment.

21. In the afternoon the small group (by country) discussions took place on networking possibilities.

In conclusion

22. This seminar has been a manifestation of the great richness of the DECET Network, with its partners and associated networks. Every partner organisation had an important contribution to make in a plenary session or in a workshop. It was also an opportunity for partner organisations to present the DECET Network what it stands for as a network and what it represents as a rich

¹² *Un Luogo per bambini e genitori nella città, trasformazioni sociali e innovazione nei servizi per l'infanzia e le famiglie*, Tullia Musatti & Mariacristina Picchio, Il Mulino, Bologna 2005.

¹³ For more information see UKI-2003-048 or the website www.childreneurope.org

reservoir of knowledge and research on the issue of respect of diversity, equity and social inclusion to a selected number of key people (trainers, policy makers) from their country. It was great to see how easily other networks present could relate to the work of DECET: El Grupo de Trabajo (Mexico), ISSA (Step by Step Eastern and Central Europe), Men in Childcare (Scotland, EU), Children in Europe and IEDPE. ATFALE, the Moroccan NGO dealing with early childhood issues and partner of the BvLF, felt very close to the topics presented to the extent that they want to become closely associated with the DECET Network.

23. The seminar was structured according to five main issues:

- Conceptual frameworks
- Pedagogies of diversity and equity
- Policies
- Training curricula
- Networking

24. These issues were introduced in plenary sessions and further explored in workshops, a round table discussion and small group discussions. A special room was arranged to exhibit materials and publications. In the mission report some of the questions are highlighted and indications are given as to the value for our work at the BvLF.

25. Most participants expressed their satisfaction with the way the seminar had been organised and the topics had been treated. DECET is preparing a report on the event, which will be accessible shortly and all the presentations will be made available in both languages English and French.

